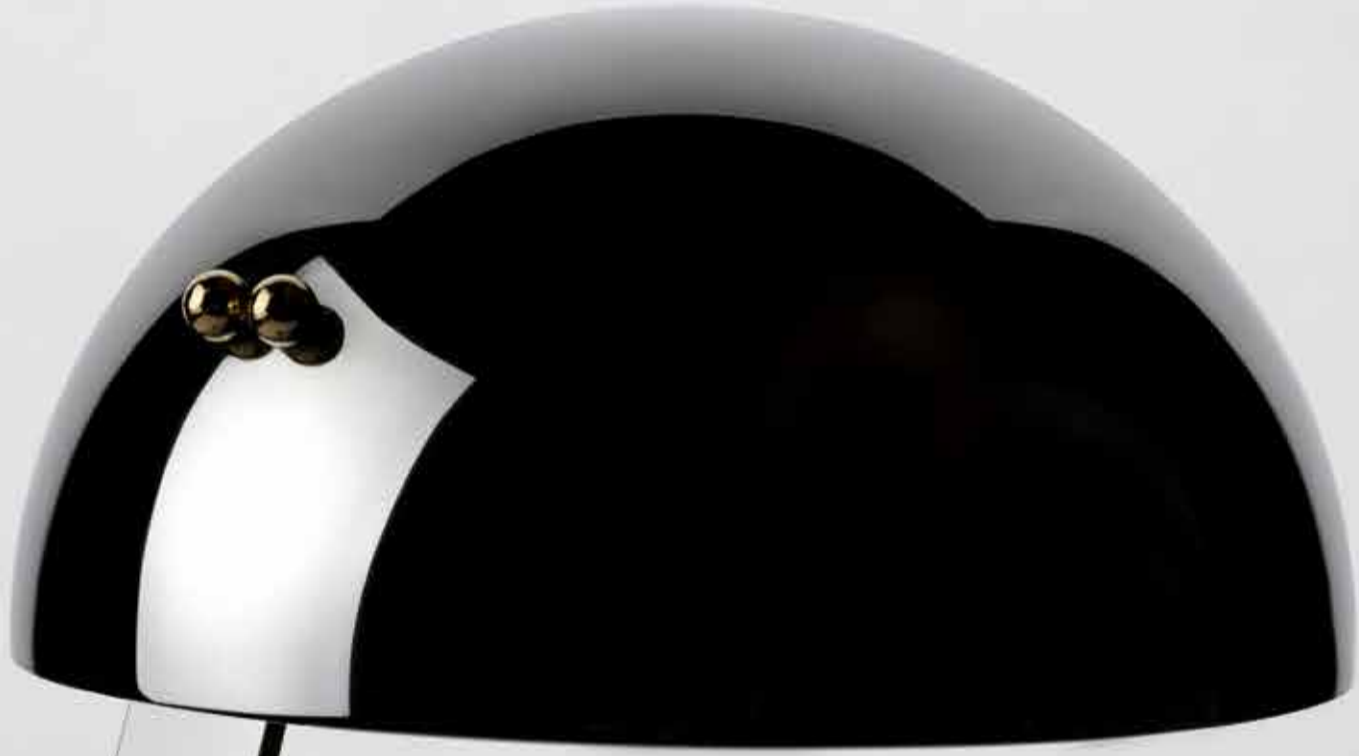

designunlimited

YILDA İKİ DEFA YAYIMLANIR, PARA İLE SATILMAZ, SONBAHAR 2024, SAYI 17, YIL: 9, KAPAK: DAVIDE GROPPİ, POST PRANDIUM, 2023, DAVIDE GROPPİ İZİNİYLE.
PUBLISHED TWICE A YEAR, FREE OF CHARGE, AUTUMN 2024, ISSUE: 17, YEAR: 9, COVER: DAVIDE GROPPİ, PRANDIUM, 2023, COURTESY OF DAVIDE GROPPİ.

Tasarımda ışık
Light in design

İÇİNDEKİLER CONTENT

- 8 Haberler
— News
- 10 Dönüştürücü bir diyalog
— kurmak üzerine
On building a transformative dialog
Aysu Naz Atalay
- 16 Canlı bir varlık olarak heykel
— Sculpture as a living being
İbrahim Cansızoğlu
- 20 Geleneğe karşı ihanet,
— işlevselliğe karşı büyü:
Groppi'nin mekânları
aydınlatma biçimleri
Tradition vs. betrayal,
functionalism vs. magic:
Groppi's way of
illuminating spaces
Ecem Arslanay
- 30 Aydınlatma
— tasarımına derin bakış
An in-depth look
at lighting design
Özlem Yalım
- 36 Işığın tasarım ve
— mimariyle kesişimi:
TEPTA Aydınlatma
The intersection of light
with design and architecture:
TEPTA Lighting
Liana Kuyumcuyan
- 42 Sınırları aşmak serisi
— Aydınlatıcı perspektifler:
Formafantasma ve Erwan
Bouroullec ile söyleşiler
Transcending boundaries series
Illuminating perspectives:
Conversations with
Formafantasma and
Erwan Bouroullec
Nilsu Öztürk

unlimited

Design Unlimited
Yıl Yarı: 9, Sayı Issue: 17

Yılda iki kez yayımlanır. Para ile satılmaz.
Bütün yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.
Yazı ve fotoğrafların tüm hakları Unlimited
Publications'a aittir. İzinsiz alıntı yapılamaz.
Published 2 times a year. Distributed free of
charge. Authors are solely responsible for
the content of submitted articles. All rights
reserved by Unlimited. Quotations are not
allowed without permission.

Yayın sahibi Publisher:
Galerist Sanat Galerisi A.Ş.
Meşrutiyet Cad. 67/1 34420 Tepebaşı,
Beyoğlu, İstanbul

Genel yayın yönetmeni
Editor in chief
Merve Akar Akgün
merve@unlimiteddrag.com

Yazı işleri müdürü
Executive editor
Liana Kuyumcuyan

Katkıda bulunanlar Contributors
Andrea Trimarchi, Ayşe Naz Atalay,
Ceren Acar, Davide Groppi, Donatella
Matteoni, Ecem Arslanay, Erwan Bouroullec,
Eytan Ebeoğlu, İbrahim Cansızoğlu, Nilsu
Öztürk, Özlem Yalım, Py Cha, Simone
Farresin, Vlastimil Beránek, Zeynep Özaktay

Çeviri Translation
İbrahim Cansızoğlu, Liana Kuyumcuyan

Tasarım Design
Vahit Tuna

Tasarım ve uygulama
Design and application
Ulaş Uğur

Mali işler Finance
Berfu Adalı

İletişim adresi Communication address
Passage Petit-Champs
Meşrutiyet Cad. No: 67 Kat: 1
Beyoğlu, İstanbul, Turkey

E-mail: info@unlimiteddrag.com

Instagram: designunlimitedturkey

Web: www.unlimiteddrag.com

Baskı Print: Saner Matbaacılık
Litrosyolu 2. Matbaacılar Sitesi 2BC3/4
Topkapı- İstanbul, Turkey
(+90) 0- 212 674 10 51
info@sanermatbaacilik.com

louis poulsen

150 YEARS AND STILL MAKING HISTORY

THE ANNIVERSARY COLLECTION. AVAILABLE ONLY IN 2024.
DESIGN BY POUL HENNINGSEN

mozaik

EXPLORE THE LOUIS POULSEN COLLECTION AT MOZAIKDESIGN.COM AND MOZAIK SHOWROOMS:
İSTANBUL: DEREBOYU CAD. N°78 ORTAKÖY 34347 İSTANBUL // ANKARA: CİNNAH CAD. N°66/1 ÇANKAYA ANKARA

CONQUERING THE NIGHT GECENİN FETHİ

KAHVE her zaman nefis
bir içecekten fazlası olmuştur.

Altı yüz yıl kadar önce Yemen'deki
Sufi dervişler kahvenin bedeni
uyardığını, zihnin odaklanmasına
yardımcı olduğunu keşfetmişlerdi.
O gün bugün kahve, uykuya direnmek
isteyen herkese dost olmuştur –
yaratmak için, çalışmak, öğrenmek
için, ya da sadece gecenin keyfini
çıkarmak için.

Mehmet Efendi, dünyanın en eski
kahve markalarından biri olduğu gibi
Türkiye'de hakiki kahve keyfinin
ta kendisidir.

COFFEE has always been more
than just than a delicious drink.

Over six hundred years ago,
Sufi dervishes in Yemen discovered
that coffee would stimulate and
invigorate the body while helping
to concentrate the mind. Ever since
then coffee has been a friend to all
who want to resist the pull of sleep –
to create, to work, to study or simply
to enjoy the night.

Mehmet Efendi is one of
the world's oldest coffee brands –
and synonymous in Turkey for all
that stands for the joy of coffee.

hakiki kahve keyfi

1871'DEN BERİ

The Joy of Coffee since 1871

Edito

Liana Kuyumcuyan

FORMAFANTASMA, WIRELINE, FOR FLOS İÇİN.

Işık, sadece dünyayı nasıl gördüğümüzü değil, aynı zamanda onu nasıl deneyimlediğimizi de şekillendiren temel bir tasarım unsuru. Bu sayıda, mekânları dönüştürme, duyguları uyandırma ve sanat ile teknoloji arasında köprü kurma yeteneği gibi, ışığın birçok boyutunu keşfediyoruz. *Tasarımda ışık*, işlevsel amacının ötesine geçerek kendi başına bir malzeme haline geliyor ve derinlik ve anlam yaratmak için diğer formlarla etkileşime giriyor. Tasarımda ışık sayısı, ışığın nasıl tasarlandığı ve kullanıldığını, sınırlarını zorlayan tasarımcıları bir araya getirerek tartışıyor.

Bu sayı için birçok kişiden destek aldık. Mozaik'in Pazarlama ve İletişim Koordinatörü Ceren Acar'a, bizi önde gelen tasarımcılarla buluşturmada kilit bir rol oynadığı için teşekkür ediyoruz. Kendisi, Davide Groppi ile görüşmelerimizi kolaylaştırdı ve bizi FLOS Halkla İlişkiler, Etkinlikler ve Kültürel Girişimler Müdürü Donatella Matteoni ile tanıştırmak için Formafantasma ve Erwan Bouroullec'e ulaşmamıza yardımcı oldu. Tasarımcıların yoğun programları arasında Py Cha, Erwan Bouroullec ile iletişimin kolaylaştırılmasına da yardımcı olarak bu ilham verici röportajları hızlı bir şekilde düzenlememizi ve harika fotoğraflara ulaşmamızı sağladı. Mozaik, bu ünlü tasarımcıları İstanbul'a bağlayan önemli bir köprü oldu.

Eytan Ebeoğlu ile söyleşimizi gerçekleştirmemizi sağlayan TEPTA Aydınlatma'nın Halkla İlişkiler ve Kurumsal İletişim Uzmanı Zeynep Özaktaş'a ve ışık konusunda uzun yıllara dayanan uzmanlığı olan endüstri ürünleri tasarımcısı Özlem Yalın'a da değerli katkıları için teşekkür ediyoruz.

Dergimize ilk kez katkıda bulunan Aysu Naz Atalay ve İbrahim Cansızoğlu ile üretilen yazarlarımız Ecem Arslanay ve Nilü Öztürk'e ise hazırladıkları harika içerikler ve her zaman aynı heyecan ve titizlikle yaklaştıkları için çok teşekkürler.

Design Unlimited aracılığıyla tasarım hakkında düşünmek, tartışmak ve yeni fikirler üretmek; yıllar boyunca, dünyanın dört bir yanından farklı bakış açılarıyla bağlantı kurmak çok büyük bir zevk. Design Unlimited'in ailesi gerçekten çok genişledi. Gelişmeye ve ilham vermeye sürdürmesi dileğiyle.

Umarım siz de bu sayıyı okurken bizim kadar keyif alırsınız.

Light is a fundamental element of design, shaping not only how we see the world but also how we experience it. In this issue, we explore the many dimensions of light—its ability to transform spaces, evoke emotions, and bridge art and technology. In design, light transcends its functional purpose, becoming a material in its own right—interacting with other forms to create depth and meaning. This issue brings together designers who push the boundaries of how light is conceived and utilized, featuring innovative projects, thoughtful essays, and inspiring interviews that illuminate its evolving relationship with design.

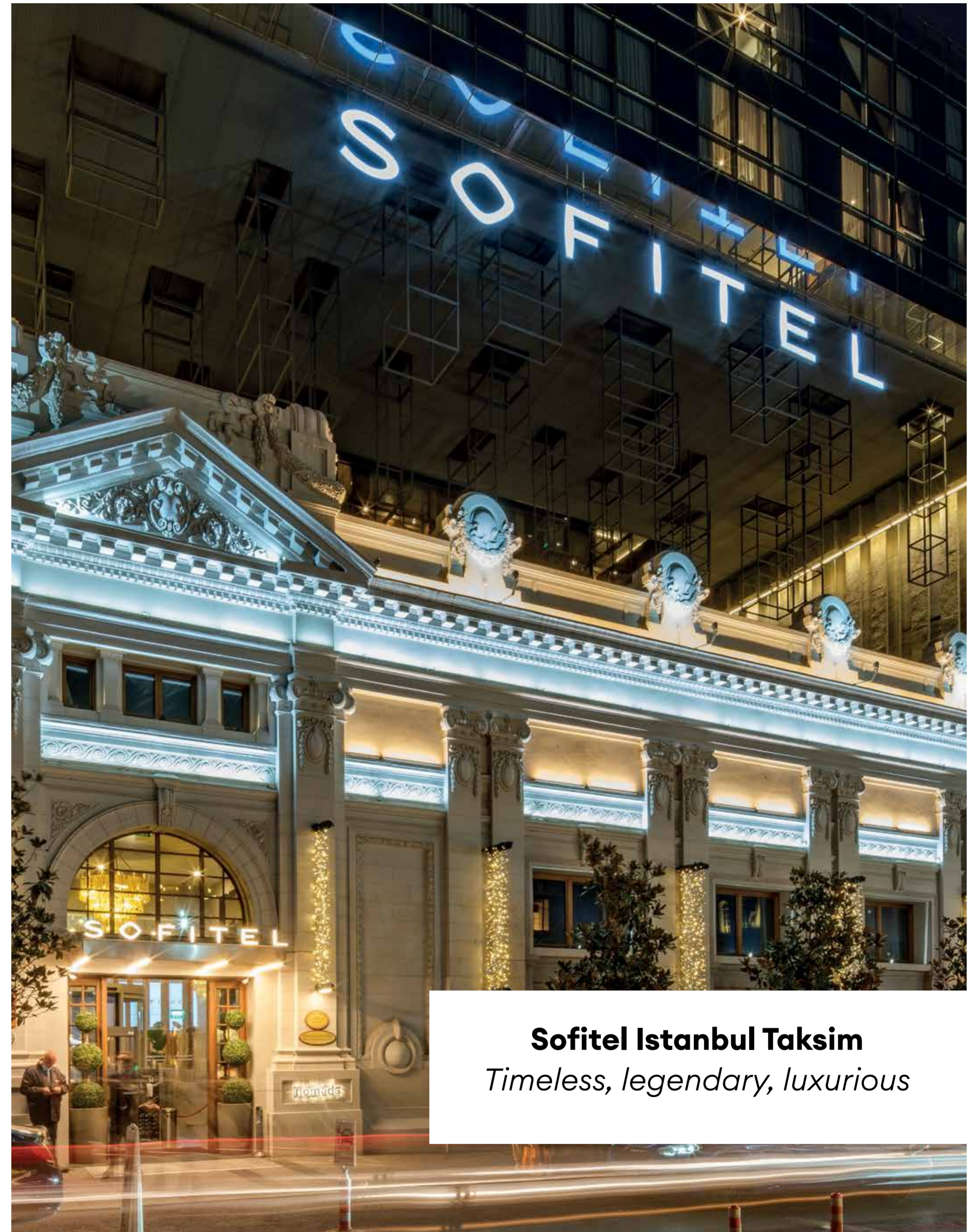
We were fortunate to receive invaluable support from several remarkable individuals for this issue. Our heartfelt thanks go to Ceren Acar, Public Relations & Marketing at Mozaik, who played a key role in connecting us with prominent designers. She facilitated conversations with Davide Groppi, a master of light, and introduced us to Donatella Matteoni, PR, Events & Cultural Initiatives Manager at FLOS, helping us reach Formafantasma and Erwan Bouroullec. Amid the designers' busy schedules, Py Cha also helped streamline communication with Erwan Bouroullec, enabling us to quickly arrange these inspiring interviews and secure beautiful imagery. Mozaik became an essential bridge, linking these renowned designers to Istanbul.

We also extend our gratitude to Zeynep Özaktaş, PR & Corporate Communication Specialist at TEPTA Lighting, who facilitated our interview with Eytan Ebeoğlu, and to Özlem Yalın, an industrial designer with years of expertise in light, for her insightful article.

Many thanks to Aysu Naz Atalay and İbrahim Cansızoğlu, who contributed to our magazine for the first time, and to our regular writers Ecem Arslanay and Nilü Öztürk for the great content they prepared and for always approaching us with the same enthusiasm and meticulousness.

It has been a great pleasure to think about, discuss and generate new ideas about design through Design Unlimited, and to connect with different perspectives from around the world over the years. Design Unlimited's family has really expanded.

We hope it continues to evolve and inspire, and we hope you enjoy reading this issue as much as we have.

Sofitel Istanbul Taksim
Timeless, legendary, luxurious

Live the French way

Gümüşsuyu, Siraselviler Cad. No: 13, Beyoğlu, İstanbul

+90 212 435 33 33 sofitelistanbultaksim sofitelistanbultaksim

SOFITEL
İSTANBUL TAKSİM

ALL
ACCOR · LIVE LIMITLESS

Haberler News

TEPTA'dan yeni marka

LUVIAN DESIGN. TEPTA AYDINLATMA İZİNİYLE.
LUVIAN DESIGN. COURTESY OF TEPTA LIGHTING.

1991 yılından bu yana aydınlatma sektöründe yer alan TEPTA Aydınlatma, yerel tasarım ve üretim potansiyelini uluslararası pazara taşıyacağı yeni bir marka olan Luvian Design'ı tanıttı. Marka, ağırlıklı olarak doğal taş ve mermer malzemelerin kullanımını hedefliyor. Ayrıca TEPTA, yerel tasarım potansiyeli ile bağlarını güçlendirmek ve hazırlayacağı koleksiyonu zenginleştirmek için düzenlediği *Hayalimdeki Işık Dekoratif Aydınlatma Armatürü Tasarımı* yarışmasının sonuçları 14 Ekim 2024'te açıklandı. Yarışmada dereceye giren tasarımların tescil işlemleri, prototip üretimleri, yerel ve global pazarlarda tanıtımları TEPTA tarafından Luvian Design markası altında gerçekleştirilecek; marka ayrıca diğer katılımcılarla da ticari işbirlikleri kurabilecek.

New brand from TEPTA

TEPTA Lighting, which has been in the lighting sector since 1991, has introduced Luvian Design, a new brand that will carry its local design and production potential to the international market. The brand mainly targets the use of natural stone and marble materials. In addition, the results of the *Dream Light Decorative Lighting Fixture Design* competition, which TEPTA organized to strengthen its ties with the local design potential and enrich the collection it will prepare, were announced on October 14, 2024. Registration, prototype production, and promotion of the winning designs in local and global markets will be carried out by TEPTA under the Luvian Design brand; the brand will also be able to establish commercial collaborations with other participants.

Yeni bir sürrealizm

16-20 Ocak 2025 tarihleri arasında Maison&Objet ve Peclers Paris, yeni bir Sürrealizmin üretken canlılığı olan *Sur/Reality* temasını araştırıyor. Fantezi, çarpıtma, rastlantısallık, mizah ve şiirsellikten beslenen bu tema, yeni yaratıcı manzaraların ve arzulanmış olduğu kadar şaşırtıcı da olan üretimlerin bir anlatısını inşa ediyor. Sergide bu kavramlar, bizi kendimizi bırakmaya davet eden ve tüketicilerin tuhaf ve şaşırtıcı olana yönelik yeni keşfedilen iştahına hitap eden nesnelere ve ortamlarla sergilenen. Maison&Objet mobilya fuarında gerçekleştirilecek etkinlikler ve sergiler hakkında daha fazla bilgiye maison-objet.com/tr/paris/programme adresinden ulaşabilirsiniz.

A new surrealism

Between January 16-20, 2025, Maison&Objet and Peclers Paris are exploring the theme *Sur/Reality*, the prolific vitality of a new Surrealism. It feeds on fantasy, distortion, randomness, humor, and poetry to construct a narrative of new creative landscapes and of productions that are as surprising as they are desirable. At the show, these concepts will be showcased with objects and settings that invite us to let go and address consumers' newfound appetite for the strange and the surprising. You can find more information about the events and exhibitions that will take place at the furniture fair Maison&Objet on maison-objet.com/en/paris/programme.

İskandinav tasarımları

Stockholm Tasarım Haftası'nın yeni edisyonu 3-9 Şubat 2025 tarihleri arasında İsveç'in Stockholm kentindeki çeşitli mekânlarda gerçekleştirilecek. Tasarım haftasının bir parçası olarak, farklı etkinlikler, sergiler ve açık showroomlar, şehirdeki tasarım etkinliklerine ve ürün lansmanlarına katılmak üzere dünyanın dört bir yanından profesyonelleri, sektör uzmanlarını ve halkı ağırlayacak. Stockholm Tasarım Haftası, İskandinav tasarım endüstrisini ileriye taşımayı ve tasarımın hem profesyonellerin hem de meraklıların ilgisini çekmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Stockholm Tasarım Haftası'nın mekânları ve etkinlikleri hakkında daha fazla bilgiyi stockholmdesignweek.com adresinde bulabilirsiniz.

The Scandinavian design

The new edition of Stockholm Design Week will take place between February 3-9, 2025 in various locations in Stockholm, Sweden. As a part of the design week, different events, exhibitions, and open showrooms will be welcoming professionals, industry insiders, and the public from all over the world to participate in design events and product launches in the city. The Stockholm Design Week aims to push the Scandinavian design industry forward and to make design engage both professionals and enthusiasts alike. You can find more details about the venues and events of Stockholm Design Week on stockholmdesignweek.com.

STOCKHOLM TASARIM
HAFTASI 2024
FOTOĞRAF: WEKINO.
STOCKHOLM DESIGN
WEEK 2024. PHOTO:
WEKINO.

INVISIBLE COLLECTION
VE MOBILIER NATIONAL,
FEAU BOISERIES'DE
GÖSTERİLDİ. FOTOĞRAF:
RODRIGO RIZE, INVISIBLE
COLLECTION İÇİN
INVISIBLE COLLECTION
AND MOBILIER NATIONAL,
PRESENTED AT FEAU
BOISERIES. PHOTO:
RODRIGO RIZE FOR
INVISIBLE COLLECTION

Önceki sayımız Sıradışı mobilyalar'dan Tasarımda Işık üzerine iki önemli bölüm

Two highlights on Light in design from our
previous issue, Unusual furniture

Guglielmo Poletti

Design Unlimited, Sayı Issue 12,
Sıradışı mobilyalar Unusual furniture. Sayfa Page 22

İtalyan dokunuşu:

Guglielmo Poletti'nin tasarımda mimari zarafete ustalasma yolculuğu

The Italian touch:

Guglielmo Poletti's journey into mastering architectural elegance in design

Röportaj Interview: Tuğçe Karataş

Guglielmo Poletti'nin tasarımcı olarak kariyeri, sektördeki kilit isimlerle yaptığı iş birlikleri ve deneyimleriyle şekillendi. Rossana Orlandi ile çalıştığı ilk günlerden Flos ile yaptığı son iş birliğine kadar, Poletti'nin çalışmaları tutarlı tavrını ve uzun vadeli ortaklık arayışını yansıtıyor. Poletti'nin tasarıma yaklaşımı, sezgi ve rasyonaliteyi dengeleyen bir yapıya odaklanma ile karakterize ediliyor. Çalışmalarını kavramsallaştırmak yerine, her tasarımının arkasında bir dizi varoluşsal neden bulma arzusuyla, kökleri mimari ilkelere dayanan titiz ve kendini açıklayan tasarımlar yaratıyor. Karataş Poletti ile tasarım dünyasında kendini ifade etme, yaratıcılık ve kararlılığın gücüne dayanan yolculuğu üzerine konuştu.

Guglielmo Poletti's career as a designer has been shaped by his collaborations and experiences with key figures in the industry. From his early days working with Rossana Orlandi to his latest collaboration with Flos, Poletti's work reflects his consistent attitude and pursuit of long-term partnerships. The designer's approach to design is characterized by a focus on construction, balancing intuition and rationality. Rather than conceptualizing his work, he creates rigorous and self-explanatory designs that are rooted in architectural principles, with a desire to find a set of dignified reasons behind each of his designs. Karataş talked with Poletti about the power of self-expression, creativity, and determination in the design world.

GUGLIELMO POLETTI, TOE-TIE, 2022. SALONE DEL MOBILE 2022 SERGİ GÖRÜNTÜSÜ, FABBRICA OROBIA, MILANO. FOTOĞRAF GIANLUCA BELLOMO
GUGLIELMO POLETTI, TOE-TIE, 2022. SALONE DEL MOBILE 2022 EXHIBITION VIEW FROM FABBRICA OROBIA, MILAN. PHOTO GIANLUCA BELLOMO

Valentine Maurice

Design Unlimited, Sayı Issue 12,
Sıradışı mobilyalar Unusual furniture. Sayfa Page 32

Zamana dair bildiklerimizi ışık aracılığıyla kenara koymak:

Ekran metaforu

(Un)learning time by light:

The metaphor of the screen

Yazı Text: Valentine Maurice

Valentine Maurice uykusuzluk problemleri, ışık düzensizliği ve teknoloji bağımlılığı üzerine çalışan bir sosyal tasarımcı. Perdeler, saatler, ekranlar gibi günlük rutinimizde yer alan nesnelere merceğinden biyolojik saatimizle bir ilişki yaratmayı ve günlük yaşamımızda biyolojik sistemimizle uyumlu bir zaman algısı uyardırmayı amaçlıyor. Maurice, zihni sakinleştirerek bedenini iyi bir gece uykusuna geçebilmek için için biofeedback, nöroestetik ve bilişsel tanıma ile birlikte ekran psikolojisini kullandığı *The Light Clock* ve *Paradoxical Screen* projeleri aracılığıyla son dönemdeki çalışmaları üzerine yazdı.

Valentine Maurice is a social designer working on insomnia problems, light de-regulation, and technology dependence. She aims to create a relationship with our biological clock through the lens of the objects of our daily routine such as curtains, clocks, and screens, to induce a perception of time in harmony with our biological system in our everyday life. Maurice wrote about her recent focus through her projects *The Light Clock* and *Paradoxical Screen*, where she uses the psychology of the screen in combination with biofeedback, neuroaesthetics, and cognitive recognition to calm the mind into surrendering to the body's need for a good night's sleep.

VALENTINE MAURICE, THE LIGHT CLOCK, 2021

Dönüştürücü bir diyalog kurmak üzerine On building a transformative dialog

Yazı Text: Aysu Naz Atalay

Ólafur Eliasson'un 7 Haziran 2024'te İstanbul Modern'de açılan Türkiye'deki ilk kişisel sergisi *Beklenmedik karşılaşmanız*, sanatçının otuz yılı aşkın sanat pratiğini yansıtıyor. Sergi, mekân, biçim, ışık ve renkle etkileşime girilebilecek katılımcı bir ortam sunarken, sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği gibi küresel kaygılar hakkında farkındalık yaratıyor.

1967 yılında Kopenhag'da doğan Eliasson, Berlin'e taşınmadan önce İzlanda ve Danimarka'da yaşadı ve 1995 yılında Studio Olafur Eliasson'u kurdu. Sanatçı; arşivciler, mimarlar, programcılar, bilim insanları, sanat tarihçileri ve mühendisler de dahil olmak üzere çeşitli disiplinlerden gelen geniş bir ekiple çalışıyor. Heykel, fotoğraf, resim, film ve yerleştirmeler kullanan Eliasson'un çalışmaları gerçekliğin doğasını sorguluyor ve ortak sanatsal keşifler için yoğun atmosferler yaratıyor.

Küratörlüğünü Öykü Özsoy Sağnak, Nilay Dursun ve Ümit Mesici'nin üstlendiği sergi 9 Şubat 2025 tarihine kadar ziyarete açık olacak

Ólafur Eliasson's *Your unexpected encounter*, which opened at İstanbul Modern on 7 June 2024, is the artist's first solo exhibition in Turkey and reflects his art practice over three decades. The exhibition offers a participatory environment in which to interact with space, form, light, and color while raising awareness of global concerns, such as sustainability and climate change.

Eliasson was born in 1967 in Copenhagen. He lived in Iceland and Denmark before he moved to Berlin and founded the Studio Olafur Eliasson in 1995. The artist works with a large team from various disciplines, including archivists, architects, programmers, scientists, art historians, and engineers. Using sculptures, photography, painting, film, and installations, Eliasson's work questions the nature of reality and creates intense atmospheres for shared artistic exploration.

Curated by Öykü Özsoy Sağnak, Nilay Dursun, and Ümit Mesici, the exhibition will be open to visitors until February 9, 2025

Beklenmedik karşılaşmanız, izleyicilerin algısı, konumu ve hareketiyle şekillenen ve sanat eserini sürekli olarak değiştiren somut bir deneyim. İnsanların davranışları ile mimari morfoloji arasındaki tartışılmaz bağlantı, nesnelere nasıl algıladığımıza bedensel bir boyut katıyor ve bizi yaşam alanı içindeki ilişkimiz hakkında düşünmeye davet ediyor. Eliasson, bir sanat eserini görmenin kurgulanmış imgesine sahip olmak yerine, her parçayla çeşitli açılardan etkileşime girmemizi ve bir ortamda tamamen mevcut olmanın değerini kabul etmemizi istiyor.

Mekâna girerken ilk fark ettiğimiz şeylerden biri ahşap bir parça üzerine yerleştirilmiş renkli cam paneller. Gün batımından şafağa, *Bosphorus (2024)* Eliasson'un şehir hakkındaki düşüncelerini canlı bir şekilde temsil ediyor. İstanbul Modern Müzesi'nin Boğaz'a yakın eşsiz konumu, Eliasson'un İstanbul için özel olarak tasarladığı bazı eserlerinde ilham kaynağı olmuş. Sanatçının renk deneyleri ve dairesel resim serileri, serginin tamamında tutarlı olacak geometrik formlar hakkında da fikir veriyor. Büyük ölçekli yerleştirmelerden biri olan *Less ego wall (2015)*, sürükleyici bir kendini yansıtma süreci. Çelik piramit şeklindeki aynalar ve aralarındaki üçgen açıklıklarla tasarlanan bu çok yönlü yerleştirme, kişinin aynadaki yansımaları ve diğerlerinin boşluklardaki hareketini görürken, benlik ve öteki arasındaki ilişkiyi düşünmek için bir alan sunuyor. Farklı açılardan bakmak, "ben" i bir kenara bırakarak sanat eseriyle ilişki kurmamızı sağlıyor.

Eliasson sanatsal pratiğinde sıklıkla iklim krizinin boyutlarını araştırıyor. Bu kavram, sergideki buzul biçimli heykellerde, okyanustan ilham alan resimlerde, dalgaların karaya attığı odun parçalarında ve kromojenik baskılarda maddi bir form buluyor. *The glacier melt* serisinde (1999/2019) sanatçı, buzulların yokluğunu hissedebildiğimiz ve iklim krizinin zararlı etkilerini fark edebildiğimiz yirmi yıl sonra tekrar ziyaretinde karşılaştırmak için aynı yerin, İzlanda'daki bir manzaranın kaydını tutuyor. Duygusal olduğu kadar, dikkatimizi güncel meselelere yönlendiren ekolojik ve politik bir keşiftir de sunuyor. Doğayı ayrı bir varlık olarak algılamayan yaklaşımı, ziyaretçileri gerçek dünyada benzer görüşlere ve eylemlere sahip olmaya teşvik ediyor.

Fiziksel mekânın bir başka ortak kullanımı da ışık aracılığıyla yaratılıyor. *Your hesitant kaleidorama (2022)*, ziyaretçilerin yansıtılan görüntüdeki renkli ışık halkalarının genişlemesine kademeli olarak tanık oldukları sanal bir karşılaşma. Işığın hareketi ve hızı bir atmosfer, bir dönüşüm süreci, bir bölünme biçimi ve vücutta güçlü bir dokunma hissi yaratıyor. Bu hareket neredeyse zamanın evrimini, boşluğun bir yansımaları temsil ederken, duyularımızı yaşamın ritimlerine geri getiriyor. Işık ve form arasındaki diğer dinamik etkileşim ise *Model for a timeless garden*'da (2011) ortaya çıkıyor. Ziyaretçiler, karanlıkta tamamen kaybolmadan önce su fiskiyelerine yalnızca sınırlı bir süre tanık oluyorlar. Eserin fiziksel yapısı bedensel bir gerilim yaratırken, mekân ve zamanın yokluğu gibi felsefi kavramların sorgulanması için de bir fırsat yaratıyor.

Optik bir illüzyon yaratan *Your pluralistic coming together (2023)* sekiz farklı renkteki LED spot ışıklarından oluşuyor ve duvarda renkli gölgeler yaratıyor. Yerleştirme bize, ziyaretçi fiziksel olarak odada bulunmadan sanat eserinin ne ölçüde var olamayacağını gösteriyor. Eliasson'un başlıklarda ısrarla ikinci tekil şahıs kullanması da ziyaretçi, sanat eseri ve sanatçı arasında neredeyse kısa bir sohbet gibi kendi kendini yönlendiren bir dikkat yaratıyor.

Filling the explanatory gap between the conscious mind and the physical body (2020), ziyaretçilerin varlıklarını farklı açılardan algılamalarını sağlamak için hassas bir şekilde konumlandırılmış dairesel aynalar içeriyor. Ayna yansımaları, sergide kendimize dair bilişsel algının diğer bedenlerle paylaşıldığı bir başka iç gözlem anı yaratıyor. Deneyim tek başına değil, yine başlıklarıyla paylaşılıyor ve bu da benlik ile öteki arasında yeni bir diyalog yaratıyor. Gerçekliği tepki olarak mı yoksa yeni görme biçimleri sunmak için mi konumlandırılmışlardır? Bu öz-düşünüm entelektüel merak uyandırıyor ve neredeyse Evan Thompson'un bedenlenmiş biliş kavramını ve fiziksel bedenle olan ilişkilerimizi araştırılan felsefesinin sembolik bir temsilini yaratıyor - bu, aynı zamanda Ólafur Eliasson'un sanatsal pratiğinde etkili bir referanstır.

Son çalışma ise, ziyaretçiler için görsel ve kavramsal bir deneyim yaratan *Room for one colour (1997)* yerleştirmesi. Odada tek renkli lambaların kullanılması, gri, sarı ve siyah aralığında göründükleri için renk algısını değiştiriyor. İzleyiciler kendilerini dikkatle algılamaya başladıkça sadece gölgeler değil, görüş de değişiyor. Yerleştirme, kendimizi ve çevremizi farklı bir ışık altında gözlemlemeye başladığımız için hızlı bir öz farkındalık uyandırıyor. Algı değiştiğinde, dünyayı nasıl anladığımızı da yeniden tanımlanıyor ve bağlamsal gerçeklik duygusu vurgulanıyor.

Your unexpected encounter is an embodied experience shaped by viewers' perception, location, and movement, which continuously transitions the artwork. The indisputable connection between people's behavior and architectural morphology adds a bodily dimension to how we perceive objects and invites us to think about our relationship within the living space. Instead of having the constructed image of seeing an artwork, Eliasson wants us to interact with every piece from various angles and acknowledge the value of being entirely present in an environment.

When entering the place, one of the first things we notice is the colored glass panels placed on a wood piece. *Dusk to dawn, Bosphorus (2024)* vividly represents his thoughts on the city. The unique location of the İstanbul Modern Museum near the Bosphorus inspired Eliasson in some of his works designed explicitly for İstanbul. The artist's color experiments and circular painting series also give us a glimpse of the geometric forms that will be consistent throughout the entire exhibition. One of the large-scale installations, *Less ego wall (2015)*, is an immersive process of self-reflection. Designed with steeled pyramid-shaped mirrors and triangular openings in between, this versatile installation offers a space to consider the relationship between self and the other while seeing one's reflection in the mirror and others' movement through the gaps. Viewing from different angles allows us to engage with the artwork, leaving the "I" aside.

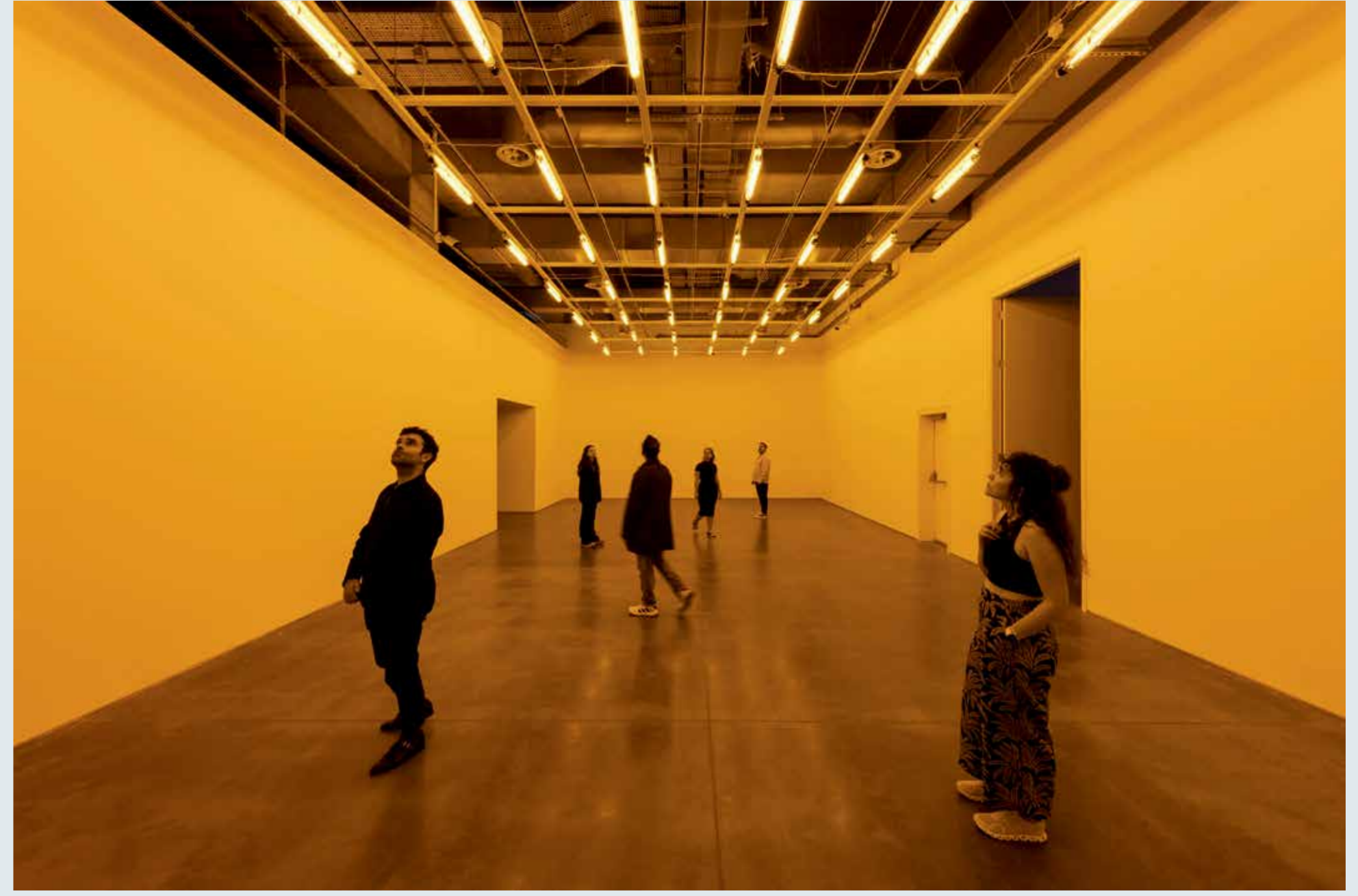
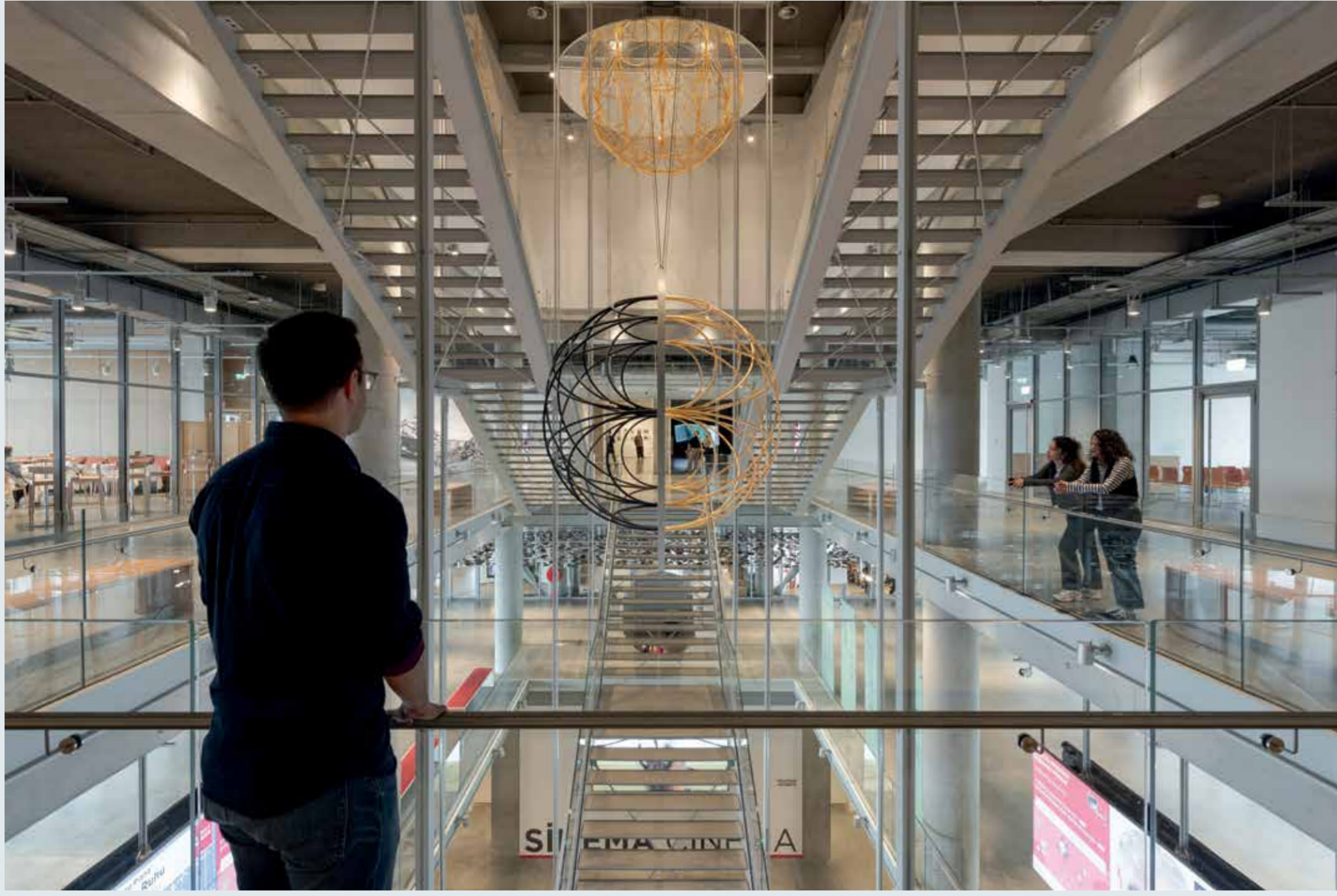
In his artistic practice, Eliasson often explores the aspects of the climate crisis. This notion finds material form in the exhibition's glacier-shaped sculptures, ocean-inspired paintings, driftwood pieces, and chromogenic prints. In *The glacier melt series (1999/2019)*, he keeps a record of the same place, a landscape in Iceland, to compare it in his revisit after two decades, where we can feel the absence of glaciers and notice the detrimental effects of the climate crisis. As sentimental as it is, it is also an ecological and political exploration, redirecting our attention to the current issues. His non-dualistic approach to nature, not perceiving it as a separate entity, encourages visitors to have similar views and actions in the real world.

Another shared use of the physical space is created through the light. *Your hesitant kaleidorama (2022)* is a virtual encounter in which visitors gradually witness the expansion of colored light rings in the projected image. The motion and velocity of the light create an atmosphere, a process of transformation, a form of division, and a robust tactile sensation in the body. This movement almost represents the evolution of time, a reflection of the void, while bringing our senses back to the rhythms of life. The other dynamic interplay between light and form appears in the *Model for a timeless garden (2011)* visitors witness the water fountains only for a limited time before they entirely disappear in the dark. The work's physical structure creates bodily tension and an opportunity to question philosophical concepts such as the absence of space and time.

The optical illusion *Your pluralistic coming together (2023)* consists of LED spotlights in eight different colors, creating colorful shadows on the wall. The installation shows us the extent to which the artwork wouldn't exist without the visitor physically being in the room. Eliasson's persistent use of the second person in the titles also creates self-directed attention, almost a brief conversation between the visitor, artwork, and the artist.

Filling the explanatory gap between the conscious mind and the physical body (2020) includes precisely positioned circular mirrors to allow visitors to perceive their beings from different angles. The mirror reflection is another introspective moment in the exhibition where the cognitive perception of ourselves is shared with other bodies. The experience is not alone, but again, shared with others, which creates a new dialogue between self and other. Are they positioned in response to reality or to introduce new ways of seeing? This self-reflection sparks intellectual curiosity and is almost a symbolic representation of Evan Thompson's philosophy, which explores the notion of embodied cognition and our relationships with the physical body – also an influential reference for Ólafur Eliasson in his artistic practice.

The final work is the installation *Room for one colour (1997)* which creates a visual and conceptual experience for the visitors. The use of monochromatic lamps in the room changes the perception of colors as they appear to be in the range of grey, yellow, and black. Not only the shades but also the vision is altered as the audience starts to perceive themselves attentively. The installation evokes a prompt self-awareness as we start to observe ourselves and the environment in a different light. When the perception is altered, how we make sense of the world is also redefined, emphasizing a sense of contextual reality.

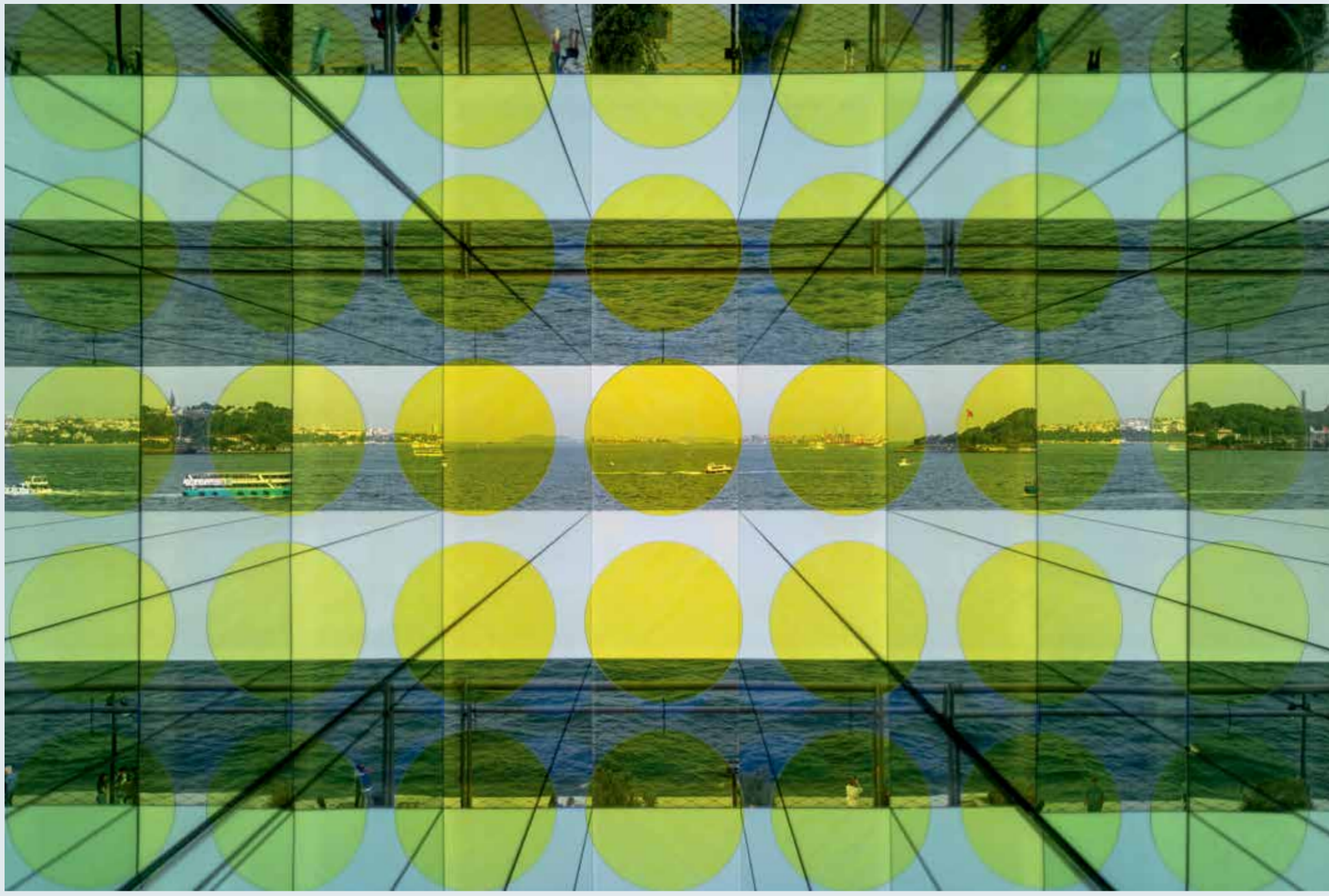

ÓLAFUR ELIASSON, KRİTİK ALAN KÜRESİ, 2020. YERLEŞTİRME GÖRÜNTÜSÜ: ÓLAFUR ELIASSON: SENİN BEKLENMEDİK KARŞILAŞMAN, İSTANBUL MODERN. SANATÇININ İZİNİYLE; NEUGERRIEMSCHEIDER, BERLİN; TANYA BONAKDAR GALERİ, NEW YORK/LOS ANGELES. ÓLAFUR ELIASSON, THE CRITICAL ZONE SPHERE, 2020. INSTALLATION VIEW: ÓLAFUR ELIASSON: YOUR UNEXPECTED ENCOUNTER, İSTANBUL MODERN. COURTESY OF THE ARTIST; NEUGERRIEMSCHEIDER, BERLİN; TANYA BONAKDAR GALLERY, NEW YORK/LOS ANGELES.

ÓLAFUR ELIASSON, SENİN BEKLENMEDİK SEYAHATİN, 2022. YERLEŞTİRME GÖRÜNTÜSÜ: ÓLAFUR ELIASSON: SENİN BEKLENMEDİK KARŞILAŞMAN, İSTANBUL MODERN. FOTOĞRAF: KAYHAN KAYGUSUZ. İSTANBUL MODERN SANAT MÜZESİ KOLEKSİYONU. ÓLAFUR ELIASSON, YOUR UNEXPECTED JOURNEY, 2022. INSTALLATION VIEW: ÓLAFUR ELIASSON: YOUR UNEXPECTED ENCOUNTER, İSTANBUL MODERN. PHOTO: KAYHAN KAYGUSUZ. COURTESY OF İSTANBUL MUSEUM OF MODERN ART COLLECTION.

ÓLAFUR ELIASSON, TEK RENKLİ ODA, 1997. YERLEŞTİRME GÖRÜNTÜSÜ: ÓLAFUR ELIASSON: SENİN BEKLENMEDİK KARŞILAŞMAN, İSTANBUL MODERN. SANATÇININ İZİNİYLE; NEUGERRIEMSCHEIDER, BERLİN; TANYA BONAKDAR GALERİ, NEW YORK/LOS ANGELES. ÓLAFUR ELIASSON, ROOM FOR ONE COLOUR, 1997. INSTALLATION VIEW: ÓLAFUR ELIASSON: YOUR UNEXPECTED ENCOUNTER, İSTANBUL MODERN. COURTESY OF ANGSUVARNSIRI COLLECTION. PHOTO: KAYHAN KAYGUSUZ.

ÓLAFUR ELIASSON, SENİN ÇOĞULCU BULUŞMAN, 2023. YERLEŞTİRME GÖRÜNTÜSÜ: ÓLAFUR ELIASSON: SENİN BEKLENMEDİK KARŞILAŞMAN, İSTANBUL MODERN. FOTOĞRAF: KAYHAN KAYGUSUZ. SANATÇININ İZİNİYLE; NEUGERRIEMSCHEIDER, BERLİN; TANYA BONAKDAR GALERİ, NEW YORK/LOS ANGELES. ÓLAFUR ELIASSON, YOUR PLURALISTIC COMING TOGETHER, 2023. INSTALLATION VIEW: ÓLAFUR ELIASSON: YOUR UNEXPECTED ENCOUNTER, İSTANBUL MODERN. PHOTO: KAYHAN KAYGUSUZ. COURTESY OF THE ARTIST; NEUGERRIEMSCHEIDER, BERLİN; TANYA BONAKDAR GALLERY, NEW YORK/LOS ANGELES.

ÓLAFUR ELIASSON, GÜNBATIMI KALEIDOSKOBU, 2005. YERLEŞTİRME GÖRÜNTÜSÜ: ÓLAFUR ELIASSON: SENİN BEKLENMEDİK KARŞILAŞMAN, İSTANBUL MODERN. FOTOĞRAF: KAYHAN KAYGUSUZ. SANATÇININ İZİNİYLE; NEUGERRIEMSCHENEIDER, BERLİN; TANYA BONAKDAR GALERİ, NEW YORK/LOS ANGELES. ÓLAFUR ELIASSON, SUNSET KALEIDOSCOPE, 2005. INSTALLATION VIEW: ÓLAFUR ELIASSON: YOUR UNEXPECTED ENCOUNTER, İSTANBUL MODERN. PHOTO: KAYHAN KAYGUSUZ. COURTESY OF THE ARTIST; NEUGERRIEMSCHENEIDER, BERLIN; TANYA BONAKDAR GALLERY, NEW YORK/LOS ANGELES.

Görünmeyeni ararken

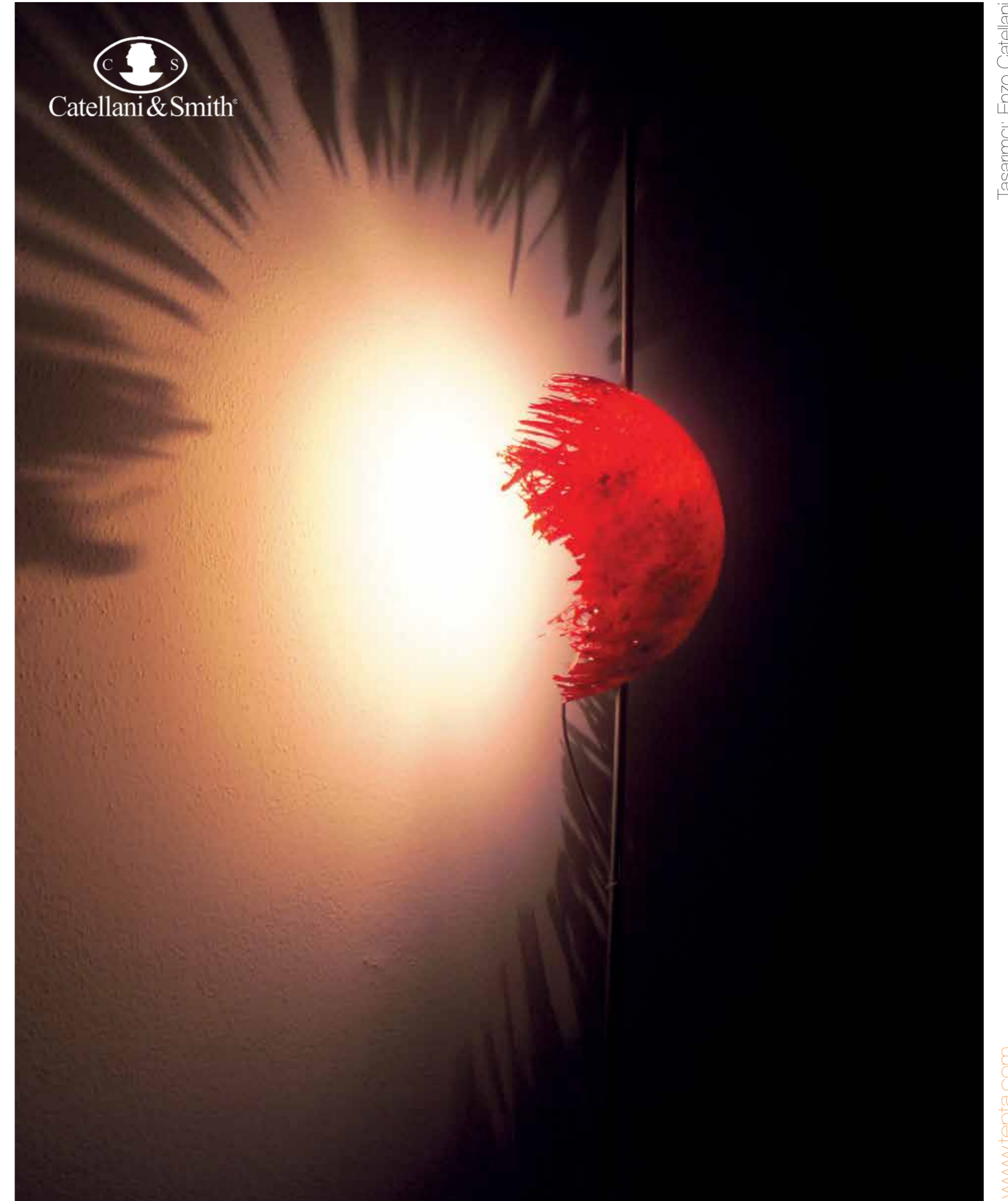
Eliasson'un formlarla oynadığı içgüdüsel oyun, fiziksel mekânla temas kurmanın yeni yollarını düşünürken bizi duyularımıza geri götürüyor. Çevrenin yapılandırılması, ister görünür ister görünmez olsun, bizim için mevcut olanı harekete geçiriyor. Önceki çalışmalarında olduğu gibi, bu sergi de sanat ve tasarım arasındaki çizgileri bulanıklaştırıyor ve bizi bu düşündürücü diyaloga katılmaya teşvik ediyor. Işık ve özel malzemeler kullanarak, sanatçının ekolojik, politik ya da felsefi bir düşüncüyü aktardığı bir alan yaratıyor. Sürükleyici deneyim, çalışmalarındaki geometrik şekiller ve mimari unsurlar aracılığıyla sürekli olarak gerçekleştiriliyor ve fiziksel ile kavramsal arasında mükemmel bir denge yaratıyor. Sanat eseriyle etkileşime girerken, form ve malzemenin ötesinde nelerin mümkün olduğunu görmek için tasarımın işlevini yeniden gözden geçiriyoruz. Eliasson bize her bir temasla yaratılan ve yeniden yaratılan sanatın dönüştürücü gücünü gösteriyor. Sanat bir tüketim nesnesi olmak yerine, kolektifin, paylaşılan bir hayal gücünün parçası haline geliyor. Beden ve mekân arasındaki bu doğrudan iletişim bize ne anlatıyor? Ziyaretçiler mekâna, tasarıma ve sanata nasıl katkıda bulunuyor?

Beklenmedik karşılaşmanız sergisi, benliğin, çevrenin ve ötekinin anlık ve sürekli bir şekilde farkına varılmasıdır. Doğrudan sanat eserine odaklanmayı reddederek, paylaşılan alanla ilişkili olarak yaklaşımımızı, mesafemizi ve hareketimizi sorgularız. Sanatçının eserleri, yalnızca duyular aracılığıyla ulaşılabilen yeni, göreceli bir gerçeklik yaratıyor. Bedenlerimizde tam olarak var olduğumuz anda, hem fiziksel hem de hayali olanla mekânsal ilişkileri keşfedebiliriz.

In search of the invisible

Eliasson's visceral play with the forms brings us back to our senses as we consider new ways to contact the physical space. The structuring of the environment activates what is available to us, whether visible or invisible. As much as his previous works, the current exhibition also blurs the lines between art and design and encourages us to participate in this contemplative dialogue. Using lights and specific materials creates a territory where the artist conveys a thought, whether ecological, political, or philosophical. The immersive experience is constantly realized through geometrical shapes and architectural elements in his work, creating a perfect balance between physical and conceptual. While engaging with the artwork, we reconsider the function of design to see what is possible beyond the form and material. Eliasson shows us the transformative power of art created and recreated through each contact. Instead of being an object of consumption, art becomes a part of a collective, a shared imagination. What does this direct communication between the body and the space tell us? How do the visitors contribute to the place, the design, and the art?

The exhibition *Your unexpected encounter* is an immediate and continuous realization of the self, surroundings, and the other. Refusing to focus directly on the artwork, we rather question our approach, distance, and movement in relation to the shared space. The artist's works create a new, relative reality that can only be reached through the senses. The moment we are fully present in our bodies, we can explore spatial relationships with both the physical and the imaginary.

PostKrisi'i için okutunuz.

TEPTA
AYDINLATMA

Nispetiye Mah. Aytar Cad. No: 24 Kat: 1-2-3 1.Levent - İstanbul / 0212 279 29 03

VLASTIMIL BERANEK

Canlı bir varlık olarak heykel Sculpture as a living being

Röportaj Interview: İbrahim Cansızoğlu

Üç kuşaktır cam üretimiyle uğraşan bir aileden geliyorsunuz. Aileniz tarafından kurulan ve 1940'lardan beri Çek Cumhuriyeti'nin Škrdlovice kentinde faaliyet gösteren cam atölyesini uzun süre siz yönettiniz. Ailenizin size aktardığı bilgiler cam sanatına yaklaşımınızı nasıl şekillendirdi?

Evet, Škrdlovice cam fabrikasını büyükbabam kurdu. Daha sonra 20 yıl boyunca ben işlettim. Bohemya kristalinin eritilmesi ve camın benzersiz biçimde renklendirilmesi için kullanılan teknikler hakkında muazzam bilgiler edindim. Ancak eğitimim ve hislerim beni farklı bir yola sürükledi.

Škrdlovice fabrikası cam eşya ve dekoratif objeler üretiyordu ancak lise ve üniversiteden beri heykeltraşlığa ilgi duyuyordum. Özellikle "kalıpta eritilmiş cam heykelin babası" olarak anılan Profesör Libenský'nin gözetiminde heykel eğitimi almak, hayatım boyunca edindiğim en önemli deneyimlerden biriydi ve gelecekte başvuracağım becerileri şekillendirdi.

Elbette ki cam, şeffaflığı ve yarı saydamlığıyla heykellere ekstra boyutlar kazandıran fantastik bir malzeme. Şeffaflık sayesinde diğer malzemelerde mümkün olmayan şekiller ve etkiler ortaya çıkabiliyor. Örneğin, camın şeffaflığı ve optik "lens" etkisi sayesinde, *Lady* adlı heykelimde bir kadın rahmi illüzyonu yaratabildim. Cam, her geçen gün daha fazla sanatının kendi pratikleri aracılığıyla keşfettikleri inanılmaz özelliklere sahip. Heykel üretiminde kullanmak için çok sıra dışı ve çekici bir materyal. Bir keresinde camın "21. yüzyılın heykel malzemesi" olduğunu duymuştum ve bu fikre tamamen katıldığımı söyleyebilirim.

Eserleriniz Dr. Mahir Polat ve Miroslav Kroupa'nın küratörlüğünü üstlendiği *Yeraltının Kapıları* başlıklı sergide yer alıyor. İBB Miras ve Çek Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosluğu tarafından düzenlenen bu sergi, geçiş ve yansıma kavramlarına odaklanıyor. Işık bir yüzeye çarptığında, yansıma veya kırılma nedeniyle ışığın yönü, frekansı ve rengi değişebiliyor. Cam heykellerinizi ışığa bakan yüzeyler olarak düşündüğünüzde neler söylemek istersiniz?

Her şeyden önce Yerebatan Sarnıcı'nın görkemli mekânında sergi yapmak gerçekten eşsiz bir deneyim. Işık, su, cam ve yansımalar yakın ilişkidir. Birbirlerine katkıda bulunur ve üstün bir iş birliği yaparlar. Bu birliktelik Yerebatan Sarnıcı'nda da büyü bir atmosfer yaratıyor. Mekânın inanılmaz tarihi ve büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda ortaya çıkan sonuç beni çok etkiledi. İstanbul Belediyesi'ne, Çek Cumhuriyeti Konsolosluğu'na, serginin küratörleri Sayın Polat ve Sayın Kroupa'nın bilgi birikimine ve böylesine akıllara durgunluk veren bir mekânın yaratılmasına katkıda bulunan tüm ekip çalışanlarına minnettarım.

Eserlerinizin konumlandırılma biçimlerinin sergi mekânının mimariyle ilişkisi hakkında neler söylemek istersiniz?

Yerebatan Sarnıcı'nın sütunlarının çok görkemli olduğunu söylemeliyim. Heykeller öyle bir şekilde konumlandırıldı ki farklı açılardan baktığınızda birbirleriyle diyalog halinde olmalarına izin verildiğini görüyorsunuz: Sonuçta ben bu heykelleri canlı varlıklar olarak görüyorum. Hatta bazı durumlarda tek başlarına kalıp sütunlara meydan okudular. Heykellerin konumları beni son derece memnun edecek şekilde düzenlendi ve kimi yerlerde anıtsal sütunların arkasından aniden ortaya çıktıklarını görmek de oldukça eğlenceliydi.

Fransız gezgin Pierre Gilles, 16. yüzyılda kaleme aldığı *İstanbul'un Topografisi* ve *Antik Eserleri* adlı kitabında Yerebatan Sarnıcı'na dair gözlemlerini aktarır ve sarnıcın o dönemde de aydınlatıldığını; suda yaşayan balıkların ışığı gördükleri yerde havaya sıçradığını söyler. Bu sergideki eserlerinizi belirlerken aklınızda nasıl bir ışık kompozisyonu vardı ve heykelleriniz mekân aydınlatmasıyla nasıl bir etkileşime girdi?

Mekânın bugünlerde sergiden önce de olduğu gibi aydınlatılması başlı başına bir sanat eseri. Işıklandırma heykellerin görünümünü mükemmel kılıyor ve bu aydınlatmaya yapılan eklemeler onların gizemli görünümüne ve su yüzeyindeki yansımalarına katkıda bulunuyor. Daha önce de ifade ettiğim gibi ben heykellerimi yaşayan varlıklar olarak görüyorum ve su yüzeyinin ayna etkisi sayesinde heykeller özelinde süregelen hayali bir hareket hissi açıkça görülüyor. Sergideki bir heykeli mor ötesi ışıkla aydınlattık; ışık heykelle etkileşime girdi ve parlamaya başladı. Bu eser, küçük çelik tellere asılı olduğu ve teller zar zor görülebildiği için ışıldayan ve havalanan bir nesne gibi göründü. Bu gerçekten çok güzel bir etki yarattı; keşke sarnıcın o kısmı daha karanlık olsaydı.

Sadece benim heykellerimde değil, eski öğrencim, şimdi kendi çalışmalarını yürüten bir heykeltıraş ve meslektaşım olan Jaroslav Prošek'in heykellerinde de mekân ve ışığın yarattığı hoş bir kontrast etkisi görülebiliyor.

Jaroslav Prošek'in eserlerini sizinkilerden ayıran temel özellikler neler?

Jaroslav kendini tek bir sanatsal ifadeyle sınırlamayan son derece yetenekli bir sanatçı. Sanatsal görüşleri geleneksel düşünce tarzlarından çok farklı. Sanatını bir değil birkaç stilde sürekli olarak nasıl geliştirdiğini görmek heyecan verici. Tamamladığı her yeni heykelle izleyenleri şaşırtma potansiyeli rakipsiz ve bu beni gerçekten büyülüyor.

You come from a family that has been involved in glassmaking for three generations. For a long time, you oversaw the glass workshop that was founded by your family and has been operating since the 1940s in Škrdlovice, Czech Republic. How has the knowledge passed down to you by your family shaped your approach to glass art?

Yes, my grandfather started the Škrdlovice glass factory. Later for 20 years, I was running it. I gained enormous knowledge about the technology of melting and the unique coloring of glass and Bohemian crystal. However, my education and heart brought me onto a different path.

Škrdlovice factory was producing glassware and decorative objects yet since high school and university I was attracted to sculpting. Especially studying sculpture under the supervision of Professor Libenský "the godfather of mold-melted glass sculpture" was a lifetime experience and shaped my future skills.

By all means, glass is a fantastic material that lends the sculptures extra dimensions with its transparency and translucency. Thanks to transparency one can sculpt shapes and effects which in other materials are not possible. For example, thanks to glass transparency and the optical "lens" effect, I was able to create an illusion of a woman's womb in my sculpture called *Lady*. Glass has amazing properties that more and more artists are discovering for their art. It is so unusual and so attractive to be used for sculptures. I once heard that glass is "the sculpting material of the 21st century" and I can only agree with it.

Your works are included in the exhibition titled *The Gates of the Underground* which is curated by Dr. Mahir Polat and Miroslav Kroupa. Organized by the İstanbul Metropolitan Municipality Directorate of Cultural Heritage, and the Consulate General of the Czech Republic in İstanbul, this exhibition focuses on the concepts of transition and reflection. When light hits a surface, the direction, frequency, and color of light can change because of reflection or refraction. What would you like to say when you think of your glass sculptures as surfaces facing light?

First of all, making an exhibition in the majestic space of Basilica Cistern is truly one of a kind. Light, water, glass, and reflections are sisters and contribute to each other cooperate in transcendent ways, and create a really magical atmosphere in the Basilica cistern. With the amazing history and magnitude of the space, I am humbled by the result. And I am grateful to the municipality of İstanbul, the Consulate of the Czech Republic, the knowledge of the curators Mr. Polat and Mr. Kroupa as well as the teams of people who contributed to the creation of such a mind-blowing venue.

What would you like to say about the positioning of your works in relation to the architecture of the exhibition space?

The columns of the cistern are so majestic. The sculptures are positioned in a manner that from many angles you look at them the way that they are allowed to communicate with each other: After all I consider them live beings. On some occasions, they stayed alone and challenged the columns. The positions of sculptures are executed to my utmost satisfaction, and it is also entertaining to see how on several occasions they suddenly show up from behind the monumental columns.

Pierre Gilles, a French antiquarian, shares his observations of the Basilica Cistern in his 16th-century book titled *Topography of Constantinople and Its Antiquities*. He says that the cistern was also illuminated at that time and the fish living in the water jumped into the air when they saw the light. What kind of lighting did you have in mind when you were determining your works in this exhibition and how did your sculptures interact with the light in the space?

VB: The illumination of the space as it is nowadays done there before the exhibition is a work of art itself. The lighting contributes to the appearance of the sculptures perfectly. The further illumination of the sculptures adds to their mysterious appearance and their reflections on the water's surface. I consider my sculptures as living beings and thanks to the mirror effect of the water surface, the constant feel of imaginative movement of the sculptures is obvious. For one sculpture we added UV lights. The light reacts with the sculpture and glows. And because the sculpture hangs on tiny steel wire and is barely visible, it appears like a glowing and levitating object. It is a really beautiful effect; I only wish it was darker in that part of the cistern.

Not only in my sculptures one can feel the movement but also in the sculptures of my former student—now a fully developed sculptor and colleague—Jaroslav Prošek a pleasant contrast to the space and light is visible.

What are the main characteristics that distinguish Jaroslav Prošek's works from yours?

Jaroslav is an extremely talented artist who doesn't limit himself to one artistic expression. His artistic views are so different from conventional ways of thinking. It is exciting to see how he constantly develops his art in not one but several styles. His potential to surprise with every new sculpture he completes is second to none and this really fascinates me.

Bohemya kristallerinin uzun bir geçmişi var ve Türkiye'nin bu malzemeye olan ilgisi yeni değil. Bohemya kristallerinden yapılmış objelere 19. yüzyıldan itibaren birçok Osmanlı sarayında ve konağında rastlanabiliyor. Bu malzemenin ışık ve yansıma ile kurduğu benzersiz ilişki, sözünü ettiğim bu dönemin estetik beğenisinin önemli özelliklerinden biri gibi görünüyor. Örneğin Dolmabahçe Sarayı'nın balo salonunda bulunan dört ton ağırlığındaki avize Bohemya kristallerinden yapılmış. Bu sergi ile önerdiğiniz estetik algıyı sözünü ettiğim tarihsel perspektif bağlamında nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eşsiz görünümleri ve zengin tarihleriyle cam ve Bohemya kristali, geçmişte bu malzemeden yaratılmış tarihi "anıtların" müthiş bir karşılığı ve emsali olan modern heykellerde yansımalarını buluyor. Cam, insan yapımı malzemelerin en eskilerinden biri olduğu için metaforik olarak geçmişle bugünü ve medeniyetlerin geleceğini birbirine bağlıyor. İnsanoğlunun bu malzemeye duyduğu hayranlığın, gelecekte pek çok sanatçının yeni ve şaşırtıcı eserine ilham verdiğine de kesin gözüyle bakıyorum.

Camın yanı sıra ahşap ve metal ile de çalışıyorsunuz. Farklı malzemelerle çalışmak nihai formlarda belirleyici bir rol oynuyor mu?

Camla çalışmaya tutkuyla bağlı olmama rağmen bronz, mermer ve ahşap gibi geleneksel heykel malzemeleriyle de çalışmayı seviyorum. Özellikle Çek Cumhuriyeti'ndeki Moravya bölgesinin kuzeyinde bulunan Subfossil meşe ağacı, heykelle dönüştürmek için büyüleyici bir malzeme. Yerin 10 metre altında 6.500 yıl boyunca gömülü kalmış ve ancak yakın zamanda keşfedilmiş. Bu organik malzemenin ne kadar iyi korunmuş ve heykel yapmak için ne kadar uygun olduğunu görmek çok etkileyici.

Bronz ve taşın yanı sıra reçine gibi daha modern malzemelerle de çalışmayı seviyorum. Heykellerimin her birinde olduğu gibi bunlara da biraz illüzyon ekliyorum. Her malzeme ve bunların farklı özellikleri, benzer bir şekilde sahip heykelin bazen çok farklı nihai görünümle ortaya çıkmasına katkıda bulunuyor.

Farklı malzemelerin heykelle nasıl benzersiz bir ifade katabileceğini denemeyi ve keşfetmeyi seviyorum. Malzeme seçimi çoğu zaman sonuçta ortaya çıkan heykelin planını, geometrisini, hikayesini ve görünümünü belirliyor. Bu, ona bakan kişinin heykelin hikayesinin bir parçası olmasına izin vermemi ve izleyicilerin kendi anlamlarını geliştirmelerine yardımcı olmamı sağlıyor. Aynı zamanda sıra dışı bireysel düşünceler geliştirmeleri için de izleyicilere ilham veriyor.

Bohemian crystals have a long history and Türkiye's interest in the material is not new. Objects made of Bohemian crystals are found in many Ottoman palaces and mansions from the 19th century. The unique relationship of Bohemian crystals with light and reflection seems to be a very important aspect of aesthetic appreciation during this period. For example, the chandelier weighing four tons and located in the ballroom of Dolmabahçe Palace is made of Bohemian crystals. How do you evaluate the aesthetic perception you propose with this exhibition from the perspective of this aforementioned history?

Glass and Bohemian crystal with their unique appearance and rich history reflected in modern sculptures which are great counterparts and partners to the historical "monuments" already created in the past from this material. As glass is one of the oldest man-made materials, it is metaphorically connecting the past with the present and the future of civilizations. It is for sure that the human fascination with this material will lead to amazing new creations by many artists in the future.

In addition to glass, you also work with wood and metal. Does working with different materials play a decisive role in the final forms?

Although I love to work with glass, I also like to work with traditional sculpture materials like bronze, marble, and wood. Especially Subfossil oak wood, which was found in the North of Moravia, Czech Republic is a fascinating material for sculptures. It was buried 10 meters underground for 6,500 years and only recently discovered. It is fascinating how well-preserved this organic material is and how suitable it is for creating sculptures.

Besides bronze and stone, I like to work with even more modern materials like resin. As in each of my sculptures, a little bit of illusion is added, each material and its different properties contribute to the sometimes very different final appearance of the sculpture of a similar shape.

I like to experiment and discover how different materials can lend unique expression to the sculpture. Many times, the selection of material determines the final intention and geometry of the final sculpture, its story, and its look. It helps me to allow the person who looks at it to be part of the story of the sculpture helps viewers to develop their own meaning and also inspires them to form unusual individual thoughts.

Geleneğe karşı ihanet, işlevselliğe karşı büyü: Groppi ve aydınlatma biçimleri Tradition vs. betrayal, functionalism vs. magic: Groppi's way of illuminating spaces

Davide Groppi'nin tasarımlarını
Mozaik'te bulabilirsiniz.
You can find Davide Groppi's
designs at Mozaik.

Röportaj Interview: Ecem Arslanay

1980'lerin sonunda Piacenza'da küçük ve keşifçi bir atölyede başlayan serüveniyle, bugün prestijli ve özgün bir marka olarak tanınan Davide Groppi, sorularımızı tasarımlarındaki zarafet ve sadelikle aydınlatıyor. Mekânın gerçeğini ışıkla ortaya çıkarmaya çalışıyor. Çalışırken tesadüflere, deneylere, geleneklere ve ihanetlere inanıyor. İnandıkça, ışığın ve karanlığın sihrini görüyor. Gördüğünü görünür kılıyor ve formlarının çoğalmamasını hedefliyor çünkü sonuca en az kaynakla varmak istiyor. Vardığı yerlerde durmayabiliyor çünkü ilerlemekten korkmuyor...

Starting in a small and exploratory workshop in Piacenza at the end of the 1980s, Davide Groppi has today become a prestigious and unique brand. He illuminates our questions with the elegance and simplicity inherent in his designs. He strives to reveal the truth of a space through light. As he strives, he believes in serendipity, experimentation, traditions, and betrayals. The more he believes, the more he sees the magic of light and darkness. As he sees the unseen unveiled, he aims for his forms not to proliferate, seeking results with minimal resources. Reaching his desired outcomes, he does not linger, for he is unafraid to forge ahead...

DAVIDE GROPPI

Uluslararası alanda tanınan bir aydınlatma tasarımcısı olarak yolculuğunuz Pi-
acenza’da küçük bir atölyede başladı. Buradaki ilk deneyimlerin aydınlatmaya
yaklaşımınızı nasıl şekillendirdi ve hangi önemli anlar yolunuzu belirledi?

Benim dünyam ışık aracılığıyla hikâyeler anlatma arzusundan doğdu. İçimde
barındırdığım uçsuz bucaksız evreni anlatma tutkum için ışığın ve lambaların iyi
bir imkân sunduğunu düşündüm. Ingo Maurer ve Maddalena De Padova ile tanış-
mam belirleyici oldu. Fakat çocukluğumdan beri sanat, müzik, edebiyat ve sine-
ma hakkında biriktirdiğim her şey önem taşıyor.

**İtalya’nın zengin bir zanaat ve tasarım geçmişi var. Bu gelenekleri onurlandır-
makla yeniliğin sınırlarını zorlamak arasında nasıl bir denge kuruyorsunuz?**

Çalışmalarımı mükemmel bir şekilde yansıtan iki kelime “gelenek” ve “ihamet.”
Aynı etimolojiyi paylaşsalar da zıt kavramları ifade ediyorlar. Ben de böyleyim,
zıtlıklar arasında yaşıyorum. Geleneğe saygı duyuyorum ama teknikle ve yenilikçi
bakışla ona ihamet de ediyorum.

**İkonik tasarım markaları çıkarmış bir ülkede üretmenin baskısıyla nasıl
başa çıkıyorsunuz? Ortak hedefler doğrultusunda, Mozaik ve Davide Groppi
arasındaki işbirliğini yönlendiren şey ne oldu?**

Ortam çok teşvik edici. Ustalar beni yükseklere uçuruyor. Onları aşmaya çalış-
mayıl, onların birikimi sayesinde çağdaşlığımı ifade etmeyi kastediyorum... Bir-
çok insan çalışmalarımızı seviyor, takdir ediyor ve lambalarımızı harekete geçiren
duyguları da mükemmel bir şekilde anlıyor. Bu nedenle Mozaik ile işbirliği yap-
maktan ötürü çok mutluyuz. İlişkimizi *SIMBIOSI* lambamızla ilişkilendirmeyi
seviyorum. Her bir elemanın birbirine ince bir kırmızı iplikle bağlı olduğu bu ta-
sarımda, tüm parçalar birbiriyle uyum içinde çalışıyor. Mozaik, şirselliğimizi tut-
ku ve özgünlükle tanımanın mümkün olduğu bir yer.

**Tasarımı sadeleştirmenin özellikle zorlayıcı veya ödüllendirici olduğu bir
projeniz varsa, e bu projede deneyelliğin nasıl bir rol oynadığını anlatabilir
misiniz? Örneğin, *SANMARTINO*, avizenin yokluğunu vurgulayarak onun
anısını canlandıran bir tasarım olarak, geleneği minimalizm ile onurlandırma
yaklaşımınızı nasıl yansıtıyor?**

Bu sorunuza örnek olarak *NULLA*’yı verebilirim. Onu adeta formun feshine
ulaşana kadar sadeleştirdim. *SANMARTINO* ise gerçekte bir oyun. Lambaları an-
lamak için kullandığım neşeli yöntemin bir parçası.

**İtalyan kültürünün derinliklerine işlemiş *sprezzatura* anlayışı –zahmetsiz
stil– sizin minimalist yaklaşımınızı nasıl etkiliyor? Tasarımlarınızda lüks his-
sini savurganlığa kaçmadan nasıl veriyorsunuz?**

Normalde şekillerim minimaldir, ideografik olarak projenin işlevlerini temsil
ederler. Lüks kelimesini sevmiyorum. Dünyanın dört bir yanındaki pek çok insa-
nın, kendi dünyalarını “lüks” kılmak için tasarımlarımda kendilerini görebilecek-
lerini düşünmek hoşuma gidiyor.

**Tesadüfler yaratıcı sürecinizi nasıl etkiler? Beklenmedik bir olayın veya ka-
zanın önemli bir tasarım anına yol açtığı bir örneğiniz var mı? Başarısızlık gibi
algılanabilecek bir durumun bir atılma dönüştüğü oldu mu ve bu tür dene-
yimler sonraki çalışmalarınıza yaklaşımınızı nasıl şekillendirdi?**

Bu her gün peşinde olduğum bir durum. İçinde yaşadığım bir hal, hep bir şey-
lerin olmasını bekliyorum. *NULLA* böyle ortaya çıktı. Tavanda küçük bir delik
gördüm, elimde ilk güçlü LED’ler vardı ve *NULLA* doğdu.

**“Az çoktur”dan “Az sıkıcıdır”a uzanan ikonik tartışmalar göz önüne alındı-
ğında, siz David Groppi olarak kendi minimal tasarımlarınızda “daha fazla”
ve “daha az” arasındaki çizgide nasıl geziniyorsunuz –güzelliği kısıtlamada mı
buluyorsunuz yoksa hep “daha fazla” bir dokunuşa yer var mı?**

Gerçeği arıyorum çünkü gerçeğin de özünde güzellik kavramıyla bağlantılı ol-
duğuna inanıyorum. Kendimi minimalist olarak görmüyorum. Minimalist terimi-
ni de sevmiyorum çünkü onu belirli bir stille ilişkilendiriyorum. Bunun yerine,
lambalarımı bir yöntemin çocukları sayıyorum. Bu yöntem de hayret yöntemi ve
aslına bakarsanız, lambalarım bazen hiç de minimal değil.

**Minimal armatürleriniz mimari mekânlara kusursuzca uyum sağlıyorlar.
Gizli fakat etkililer. Mimarlar ve iç mimarlarla işbirliği yapmak bu yaklaşımı-
nızı nasıl etkiledi?**

Çok etkiledi. Nihayetinde mimari ışıktır. Tiyatrodur –ki sinemada olduğu
gibi– tiyatroda da ışık her şeydir. Mekânları “fotoğraflamayı” ve ışıkla mekânı
tarif etmeyi öğrendim.

Your journey to becoming an internationally recognized lighting designer be-
gan in a small workshop in Piacenza. How did those early experiences shape
your approach to lighting, and what pivotal moments led you down this path?

My world was born from the desire to tell stories through light. I felt the desire
to communicate the whole universe that I had inside and I thought that light and
lamps were a good opportunity. The meeting with Ingo Maurer and Maddalena
De Padova was important. But everything I have sedimented, since I was a child,
about art, music, literature, and cinema was also very important.

**Italy has a rich history of craftsmanship and design. How do you balance
honoring these traditions with pushing the boundaries of innovation?**

Two words that perfectly capture my work are “tradition” and “betrayal”. While
they share the same etymology, they express opposing concepts. I live like this,
between opposites. I respect tradition, but at the same time I betray it by innova-
tively looking at things, also thanks to technique.

**How do you handle the pressure of working in a country with iconic design
brands, and what drove the collaboration between Mozaik and Davide Groppi
to achieve shared goals?**

It is very stimulating. The masters make me fly high. Not to try to surpass them,
but simply to express my contemporaneity, also thanks to their history. Many
people love and appreciate our work and perfectly understand the feelings that
move our lamps. That is why we are very happy to collaborate with Mozaik. I like
to associate our relationship with our *SIMBIOSI* lamp, where each light element,
linked by a delicate red thread, functions in relation to others... Mozaik is a place
where it is possible to know our poetics with passion and authenticity.

**Can you describe a project where simplifying the design was particularly
challenging or rewarding, and how experimentation played a role? For exam-
ple, how does *SANMARTINO*, which evokes the memory of a chandelier by
emphasizing its absence, reflect your approach to balancing simplicity with
honoring tradition?**

An example is *NULLA*. I simplified it to the maximum until reaching the can-
cellation of the form. *SANMARTINO*, in reality, is a game. It is part of my light
way of understanding lamps.

**How does the concept of *sprezzatura* —effortless style, deeply embedded in
Italian culture— influence your minimalist approach, and how do you convey
the idea of luxury without excess in your designs?**

Normally my shapes are minimal, they ideographically represent the functions of
the project. I don’t like the word luxury. I like to think that many people, around the
world, can recognize themselves in what I do to make it their “luxurious” world.

**How does serendipity influence your creative process? Can you share an ex-
ample where an unexpected event or accident led to a pivotal design moment?
Also, was there a moment when a perceived failure turned into a breakthrough,
and how did such experiences shape your approach to future work?**

It’s a state I seek every day. It’s a sort of condition in which I live, always waiting
for something to happen. *NULLA*, was born like this. I saw a small hole in the
ceiling, I had the first powerful LEDs in my hands and *NULLA* was born.

**Given the iconic debates from “Less is more” to “Less is a bore,” how do you,
David Groppi, navigate the line between “more” and “less” in your minimal de-
signs — do you find beauty in restraint, or is there room for a touch of “more”?**

I seek the truth because I believe that truth is intrinsically linked to the concept of
beauty. I do not consider myself a minimalist. I do not like the term minimalist be-
cause I associate it with a style. Instead, my lamps are the children of a method, which
is also the method of amazement. And in fact, sometimes, my lamps are not minimal.

**Your minimal fixtures blend seamlessly into a space. They are subtle yet im-
pactful. How has collaborating with architects and interior designers influ-
enced this approach?**

Çalışmalarımı mükemmel bir şekilde yansıtan iki kelime “gelenek” ve “ihanet.” ... Ben de böyleyim, zıtlıklar arasında yaşıyorum. Geleneğe saygı duyuyorum ama teknikle ve yenilikçi bakışla ona ihanet de ediyorum.

DAVIDE GROPPİ, SANMARTINO, 2014.

DAVIDE GROPPİ, SANMARTINO, 2014.

Two words that perfectly capture my work are “tradition” and “betrayal”. ... I live like this, between opposites. I respect tradition, but at the same time I betray it by innovatively looking at things, also thanks to technique.

DAVIDE GROPPI, SIMBIOSI, 2015.

DAVIDE GROPPI, POST PRANDIUM, 2023.

Sanattaki *chiaroscuro*'ya benzeyen bir aydınlık ve karanlık dengeleme yönteminiz var. Bu ikiliği nasıl kavramsallaştırıyorsunuz? “Negatif alanın” –ışığın yokluğunun– çalışmalarınızda kilit bir rol oynadığı örnekleri paylaşabilir misiniz?

Her zaman Caravaggio'nun çalışmalarını ve Michelangelo'nun bitmemiş heykellerini örnek almışumdur. Caravaggio'nun *Emmas'ta Akşam Yemeği* yapay ışıktaki bir mana bulmam için bana ilham verdi. Michelangelo ise, kendi deyimiyle, projenin bir yerde zaten var olduğunu anlamamı sağladı. Ben de ışığı kullanarak mekânın gerçeğini ortaya çıkarmaya çalışıyorum.

Aydınlatmada görünürlük, ambiyans ve kişisel alanı dengelerken, kullandığınız teknolojilerin tasarladığınız mekânları kısıtlamasını önleyip, yerine getirmesini nasıl sağlarsınız?

Hafif ama baştan çıkarıcı olmaya çalışıyorum. Teknolojik olmaya çalışıyorum ama çok fazla da değil. Şaşırtmaya ama aynı zamanda ihtiyaçlara somut cevaplar vermeye çalışıyorum. Hepsi bu kadar.

Her şeyin daha önce yapılmış olduğu bir dünyada özgün olmanın baskısıyla nasıl başa çıkıyorsunuz?

Korkmamaya çalışıyorum. Korku her zaman konformizm ve bıkkınlık yaratır. Bu yüzden meraklı ve deneyci olmaya devam ediyorum. James Cook bir sınırın her zaman baştan çıkarıcı olduğunu söylemiştir. Ben sınırları aşmayı severim.

Klasik bir İtalyan ikonunu 21. yüzyıl için yeniden tasarlayacak olsaydınız, hangi unsurları korurdunuz ve bunları yenilikle nasıl harmanladınız?

Günümüz teknolojileriyle bakıldığında 1900'lerden kalma bazı lambalar beni büyülüyor. Fakat , daha önce yapılamayan şeyleri yapmak için teknolojiyi kullanmayı da isterdim.

Tasarım tercihlerinizin etik sonuçlarını, özellikle sürdürülebilirlik ve sosyal sorumluluk bakımından nasıl ele alıyorsunuz?

Minimal formlara olan eğilimim, formların çoğalmamasına yönelik bir tür beyandır. Nihayetinde sonuca en az kaynakla ulaşmaya çalışıyorum.

Aydınlatma tasarımının teknolojiyle nasıl evrildiğini düşünüyorsunuz? İnsanların ötesinde bir şey için bir ışık yaratabilseydiniz, bu ne olurdu ve nasıl çalışırdı?

Sık sık imkânsız çözümler hayal ederim. Güzel bir egzersiz. Bir melek gibi bizi takip eden bir ışık düşünmek hoşuma gitti. Dokunduğunu ışık haline getirebilen bir şey düşünmek de öyle... İşte böyle, sihirle...

Very much. Architecture is light. Architecture is also theater. And in theater, as in cinema, light is everything. I learned to “photograph” spaces, and describe, with light, the space itself.

You have a way of balancing light and darkness, similar to chiaroscuro in art. How do you conceptualize this duality, and could you share examples where ‘negative space’ — the absence of light— plays a key role in your work?

I have always taken Caravaggio's work and Michelangelo's unfinished sculptures as examples. Caravaggio's *Supper at Emmaus* inspired me to find a meaning to artificial light. Michelangelo made me understand, to paraphrase him, that the project already exists in a place and I, using light, try to bring out the truth of the space.

How do you balance visibility, ambiance, and intimacy while ensuring your technologies enhance, rather than overpower, the spaces you design?

I try to be light, but seductive. I try to be technological, but not too much. I try to amaze, but also to give concrete answers to needs. That's all.

How do you cope with the pressure of being original in a world where everything seems to have been done before?

I try not to be afraid. Fear always generates conformity and boredom. So, I remain curious, an experimenter. James Cook said that a border is always a temptation. I like to overcome borders.

If you were to reimagine a classic Italian icon for the 21st century, which elements would you retain, and how would you infuse them with innovation?

Some lamps from the 1900s looked at with today's technologies, fascinate me. But, at the same time, I would like to use technology to do things that couldn't be done before.

How do you address the ethical implications of your design choices, especially in terms of sustainability and social responsibility?

My inclination towards minimal forms is a sort of declaration of non-proliferation of forms. I try to get to the point with the least use of resources.

How do you see lighting design evolving with technology, and if you could create a light for something beyond humans, what would it be and how would it function?

I often dream of impossible solutions. It's a nice exercise. I like to think of a light that follows you, like an angel. I like to think of something that makes anything light, touching it. Just like that, by magic.

DAVIDE GROPPI, SIMBIOSI, 2015.

Nihayetinde mimari ışıktır. Tiyatrodur
–ki sinemada olduğu gibi– tiyatroda da ışık her şeydir.

Architecture is light. Architecture is also theater.
And in theater, as in cinema, light is everything.

DAVIDE GROPPI, NULLA, 2010.

Aydınlatma tasarımına derin bakış

An in-depth look at lighting design

Yazı Text: Özlem Yalım

INK SYSTEM, LINEA LIGHT.

TEPTA Aydınlatma'nın Stratejik Marka Direktörü Özlem Yalım, endüstri ürünleri tasarımcısı ve ilk İstanbul Tasarım Bienali'nin yaratıcısı ve direktörü olmasının yanı sıra, Design Unlimited'in *Maestros* temalı 6. sayısının editörü.

Bu sayıda Yalım, aydınlatma tasarımının evrimini inceliyor, karmaşıklıklarını, anahtar kavramlarını ve gelişen teknolojilerin bugün mekânların aydınlatılması üzerindeki etkisini vurguluyor

The head of brand strategy at TEPTA Lighting, Özlem Yalım is an industrial designer and the ideator and director of the first Istanbul Design Biennial, and also, the editor of the 6th issue of Design Unlimited with the theme *Maestros*.

For this issue, Yalım explores the evolution of lighting design, highlighting its complexities, key concepts, and the impact of emerging technologies on how we illuminate spaces today

Aydınlatma tasarımı farklı tasarım pratikleri için farklı anlamlar taşıyan profesyonel bir alan; bu nedenle üzerinde derinleşmeyi hak ediyor.

Bir endüstri ürünleri tasarımcısı için bu tanımlama, aydınlatma fonksiyonu taşıyan nesnenin, sektörel tanımı ile armatürün tasarımı anlamına gelir. Bir peyzaj tasarımcısı için parkların, bahçelerin aydınlatmasının tasarımı, bir mimar için yapay aydınlatmanın cephede veya mekanda kullanımı anlamında olabileceği gibi, doğal ışığın da tasarımı anlamlarına gelebilir ve tümü için ışığın bu ölçekte tasarlanması günümüzde aydınlatma tasarımcılarının profesyonel işidir.

Bu konuda daha belirleyici olmak için ürün tasarımı için "aydınlatma armatürü tasarımı" ve diğer gruplar için "mimari aydınlatma tasarımı"(1) kavramlarını kullanmak daha belirleyici bir yaklaşımdır.

Mimari aydınlatma tasarımı alanında uzmanlaşmak için üniversitelerin mimarlık ve iç mimarlık eğitimleri sonrasında branşlaşmak gerekli çünkü bu alan hem kendine özgü fotometrik(2) yazılımları kullanıyor, hem de ışığı iç ve dış mekanda tasarlayabilmek için ilgili armatürlerin sunduğu çeşitli teknik özellikleri göz önünde bulundurmak; bir bakıma tasarım yapmak için gerekli araçlara hakim olmak gibi bir zorunluluk var.

Aydınlatma tasarımı alanının gittikçe uzmanlık gerektiren bir dal olarak ortaya çıkması, aydınlatma sektöründeki teknolojik gelişmelerle paralel olmuş bir ihtiyaç. On yıllar önce sadece belirli tipteki aydınlatma armatürlerinden söz ederken, günümüzde bu ürünler öncelikli olarak dış mekân/iç mekân ve daha sonra da mimari/teknik armatürler ile dekoratif/estetik armatürler olarak çeşitleniyor. Bu alanların her birinde farklı kullanım bölgelerine veya ihtiyaçlarına göre de çeşitlilik var. Örneğin dış mekân mimari aydınlatma armatürlerini ele alırsak, kentsel aydınlatmada kullanılan direkler, yürüyüş yolları için tercih edilen bollardlar, duvar aplikleri, zemine gömme armatürler, toprağa saplamalı armatürler, havuzlar ve tekneler için kullanılacak esnek şerit LED armatürler gibi farklı özelliklerde sunulabiliyor.

Bunların her biri farklı ışık yayılımı sağladığından, farklı montaj gerektirdiğinden, farklı özelliklere sahip olduğundan söz gelimi bir peyzaj tasarımında uygun yerde uygun fonksiyonu yeterli miktarda ışık düzeyi ile sağlayacak armatürlerin armonisinden oluşacak bir aydınlatma tasarımı projesinin hazırlanması gerekiyor. Çeşitlilik öyle fazla ki, bazı armatürlerin yaydıkları ışığın açısı kullanılacak bitkiye göre bile çeşitlendirilmiş durumda.(3) Son yıllarda peyzaj tasarımında kullanılacak dekoratif armatür tasarımları da bir hayli artmış durumda.

Lighting design is a professional field with different meanings for different design practices; therefore, it deserves to be deepened.

For an industrial designer, this definition means the design of the object that carries the lighting function, the luminaire with its sectoral definition. For a landscape designer, it can mean the design of the lighting of parks and gardens, for an architect, it can mean the use of artificial lighting on the facade or in the space, as well as the design of natural light, and designing light on this scale for all of them is the professional work of lighting designers today.

In order to be more decisive in this regard, it is a more decisive approach to use the concepts of "lighting fixtures design" for product design and "architectural lighting design"(1) for other groups.

To specialize in the field of architectural lighting design, it is necessary to specialize in architecture and interior architecture after university education, because this field uses its own photometric(2) software, and to design light indoors and outdoors, it is necessary to take into account the various technical features offered by the relevant luminaires; in a sense, it is necessary to master the tools necessary to design.

The emergence of the field of lighting design as a branch requiring increasing specialization is a need that has emerged in parallel with the technological developments in the lighting sector. While decades ago we were only talking about certain types of luminaires, today these products are variable primarily outdoor/indoor; architectural/technical luminaires, and decorative/aesthetic luminaires. In each of these areas, there is also diversity according to different usage areas or needs. For example, if we take outdoor architectural luminaires, they can be offered in different features such as poles used in urban lighting, bollards preferred for walkways, wall sconces, recessed luminaires in the ground, luminaires studded in the ground, flexible strip LED luminaires that can be used for pools and boats.

Since each of them provides different light emission, requires different installation, and has different features –for example, in a landscape design– it is necessary to prepare a lighting design project that will consist of a harmony of luminaires that will provide the appropriate function in the appropriate place with a sufficient amount of light level. The diversity is such that the angle of light emitted by some luminaires is even diversified according to the plant to be used.(3) In recent years, also decorative luminaire designs that can be used in landscape design have increased considerably.

Fonksiyonel ve tipolojik çeşitliliğin yanı sıra, bir tasarımda kullanılacak armatürlerin sahip oldukları Kelvin, UGR, IP, CRI gibi teknik değerler de işin uzmanları tarafından gereksinimler doğrultusunda belirleniyor ve tasarım süreci seçimler ve özel programlarla hesaplanan ışık yayımları ile tamamlanıyor.

Burada sözü geçen kısaltmaları açmam gerekebilir, zira sadece bir tasarımcı olarak değil, herhangi bir tüketici olarak da bu bilgiler bizler için önemli. Kelvin, ışık rengini tanımlıyor; örneğin amber tonlarında sarı ışık yayan 2700K derecesi özellikle tarihi kentlerde, yapılarda sıkça tercih ediliyor. Piyasada sıklıkla gün ışığı olarak tanımlanan ışık aslında 2400K, beyaz ışık 3000K değerlerini gösteriyor. Bir kentsel aydınlatma armatüründe daha parlak ışık derecesi olan 4000K değeri kullanılabilir. Ay ışığının derecesi kayıtlara 4150K olarak belirtiliyor.

Bu tanımlardan *Unified Glare Rating*'in kısaltması olan UGR değeri bir aydınlatma armatürünün göz kamaştırıcı olup olmadığını belirliyor. Spot ışıkları eğer iyi difüzörleri yok ise yaygın olarak göz kamaştıran ışıklar olarak biliniyor ancak bu her spot ışık yayan armatür için geçerli değil. Teknik bakımdan kullanılacak armatürün 16-19 arısında bir UGR değerine sahip olması onun doğru aydınlatma sağlayan bir özellikte olduğunu da gösteriyor. Göz kamaşması özellikle okul, kütüphane, hastane gibi kamusal yapılarda, açık ofislerde, galerilerde ve restoranlarda oldukça sık rastlanılan ve kullanılan armatürün doğru değere sahip olmamasından kaynaklanan bir durum. IP değeri bir armatürün rüzgara ve suya dayanıklılığını gösteriyor; dış mekânlarda, ıslak hacimlerde tasarım yaparken mutlaka IP65 ve üzeri değerlerdeki armatürlerin kullanılması gerekiyor. IP değeri dış mekana uygun armatürler, tasarım ve malzeme özellikleri ile dikkat çekiyorlar. Bu ürünlerin gövdelerinin aşınmaz ve dayanıklı metallerden üretilmiş olduğunu biliriz; eğer boya kullanıldı ise çok özel ve güçlendirilmiş boyaların tercih edilmiş olduğunu anlayabiliriz. Aynı biçimde tüm bağlantı yerleri tozları, yağmuru, suyu içeri almayacak biçimde detaylandırılmış ve farklı bir mühendislikle üretilmişlerdir. Son olarak CRI değeri (*Color Rendering Index*), bir aydınlatma armatürünün size gerçeğe en yakın görünümü sunup sunmadığını belirler. Bu değer özellikle alışveriş yapılan mekânlara, sanat mekânlara gibi alanlar için hayati derecede önemlidir. Sunulan ürünün, sergilenen eserlerin gerçek renginde olmasının sağlanması CRI ışık değerine göre belirlenmektedir. Bu çerçevede 0-100 arasında ölçülen değerlerden CRI 95 ve üstü bizim gerçeğe en yakın renkleri yapay ışık ile alabileceğimizin bir göstergesidir.

In addition to functional and typological diversity, the technical values such as Kelvin, UGR, IP, and CRI of the luminaires to be used in a design are determined by the experts in line with the requirements and the design process is completed with the selections, light emissions calculated with special programs.

I may need to explain the abbreviations mentioned here because this information is important for us not only as a designer but also as a consumer. Kelvin defines the color temperature of light; for example, 2700K, which emits yellow light in amber tones, is frequently preferred especially in historical cities and buildings. The light often described as daylight in the market is actually 2400K, while white light shows 3000K values... In an urban lighting fixture, a brighter light degree of 4000K can be used. The degree of moonlight is recorded as 4150K.

The UGR value, which is short for Unified Glare Rating, determines whether a luminaire is dazzling or not. Spotlights are widely known as dazzling lights if they do not have good diffusers, but this does not apply to every spotlight-emitting luminaire. Technically, the fact that the luminaire to be used has a UGR value between 16-19 also shows that it has a feature that provides the right lighting. Glare is a very common condition, especially in public buildings such as schools, libraries, hospitals, open offices, galleries, and restaurants, and is caused by the luminaire used not having the correct value. IP value shows the wind and water resistance of a luminaire; when designing outdoor and wet areas, luminaires with IP65 and above values must be used. Luminaires with IP values suitable for outdoor use stand out with their design and material features. We know that the bodies of these products are made of non-corrosive and durable metals; if paint is used, we can understand that very special and reinforced paints are preferred. Likewise, all connection points are detailed in such a way that they do not let in dust, rain, and water and are produced with a different engineering. Finally, the CRI value (Colour Rendering Index) determines whether a luminaire offers you the closest view to reality. This value is especially important for areas such as retail shops and art venues. The CRI light value is determined according to the CRI light value to ensure that the product offered is in the true color of the works exhibited. In this context, CRI 95 and above among the values measured between 0-100 is an indication that we can get the colors closest to day-light perception with artificial light.

Mimari aydınlatmada iç mekânda kullanılan tavan aydınlatmalarını ele alırsak bu kez sıva üstü veya ankastre, lineer, sarkıt, gizli, raylı sistemler, spot, plafonyer gibi farklılaşan bir terminoloji ile karşılaşırız. Bu armatürler de hem kullanım biçimleri, hem fonksiyonları, hem de sahip oldukları teknik özellikler bakımından çeşitliler. Teknolojik gelişmelerin en sık yaşandığı alan burası denilebilir. LED teknolojilerindeki değişimler bu armatürleri de açıkça etkiliyor ve dönüştürüyor. Armatürler boyut olarak gittikçe küçülürken; sundukları performans günden güne gelişiyor Değişen ihtiyaçlar doğrultusunda, bu armatürler de esnek tasarımlar haline dönüşüyor. Söz gelimi geçmişte statik raylara takılan lineer veya odak ışık yayan armatürler, (halk arasında raylı spot olarak bilinirler) bugün hem yatayda hem düşeyde hareket edilebilen, yüzeye incecik bir çizgi halinde gömülebilen, üzerine mknatsız ile kolayca tak çıkar yapılabilen, çok farklı özelliklerdeki armatürlerin kullanıcı tarafından özeleştirilebildiği sistemlere dönüştüler. Bu büyük bir yenilik. Ürün tasarımı bakımından günden güne gelişen LED modüllerin kullanımı ile boyutlar yeniden ele alınıyor; ürün tasarımı çok daha özgür biçimde ele alınabiliyor.

Mekânlardaki aydınlatmanın mobil cihazlardan yönetilebilmesi çağımızın vaz geçilmez teknolojik gelişimi. RGB LED ışık kaynaklarının kullanımı ile renk değişimini yönetebilmeye başlamıştık; bu artık oldukça standart bir uygulama. Diğer yandan 2017 yılında Nobel Fizik Ödülü'ne layık görülen bir çalışma,(4) insanların sirkadyen ritmine yönelik yaşam döngüleri ortaya koydu ve bu tarihten itibaren aydınlatma alanında çok büyük bir başa gelişim yaşandı. Artık sadece ışığın rengini değil, renk derecesini ve şiddetini de otomatize edilebiliyor ve programlayarak yönetebiliyoruz.

Sirkadyen ritmi açıklarken, insanın doğasına, özüne döndüğünden söz etmek isterim. İnsanın yağ lambalarından elektrikli aydınlatmalara geçişi sanayi üretimi arttıran başlıca faktör. Sadece gündüzleri yapılan üretim, aydınlatma ile birlikte fabrika bacalarının gece boyunca da tütmesine imkan veriyor ve bu üretim çığırını bildiğiniz üzere sanayi devrimi ile birlikte tarihi bir dönüşüm ile sonuçlanıyor. Bildiğimiz anlamda modern yaşam başlıyor. Pek çok alet, araç gibi yapay aydınlatma da yaşamımızda tasarım bakımından çeşitlenerek yerini alıyor. Ne var ki 2017 yılına dek yapay aydınlatmanın doğal ışık kaynağı olan güneşi taklit etmesi söz konusu değildi. Yaşanan teknolojik gelişmeler buna imkan verebilecek nitelikteydi ama yine de bu dönüşümün yaşanması için sözünü ettiğim bilimsel çalışmanın ortaya konulması gerekti.

If we consider the ceiling lighting used indoors in architectural lighting, this time we encounter differentiating terminology such as surface mounted or built-in, linear, pendant, concealed, hidden, rail systems, spotlights, plafoniers, etc... These luminaires are also diverse in terms of their usage, functions, and technical features. It can be said that this is the area where technological developments are experienced most frequently. Changes in LED technologies clearly affect and transform these luminaires. While the luminaires are getting smaller and smaller in size, the performance they offer is improving day by day. In line with changing needs, these luminaires are also transforming into flexible designs. For example, linear or focal light emitting luminaires (popularly known as rail spotlights), which were attached to static rails in the past, have today turned into systems that can move both horizontally and vertically, can be embedded in a thin line on the surface, can be easily plugged and unplugged with a magnet, and luminaires with very different features can be customized by the user. This is a great innovation.

With the use of LED modules, which are developing day by day in terms of product design, dimensions are reconsidered; product design can be handled much more freely.

The ability to manage the lighting in spaces from mobile devices is an indispensable technological development of our age. With the use of RGB LED light sources, we started to be able to manage color change; this is now a fairly standard practice. On the other hand, a study, that was awarded the Nobel Prize in Physics in 2017,(4) revealed life cycles for the circadian rhythm of humans, and since then, there has been a huge development in the field of lighting. We can now automate and programmatically manage not only the color of light but also its degree and intensity.

While explaining the circadian rhythm, I would like to mention that human beings have returned to their nature, to their essence. Humanity's transition from oil lamps to electric lighting is the main factor that increases industrial production. The production, which has only been done during the daytime, allowed the factory chimneys to smoke during the night together with improved lighting, and this production frenzy, as you know, resulted in a historical transformation with the Industrial Revolution. Modern life as we know it began by then... Like many tools and vehicles, artificial lighting took its place in our lives by diversifying in terms of design. However, until 2017, it was out of the question for artificial lighting to imitate

IGUZZINI, FILORAIL.

İŞİĞİN NESNEL BİÇİMDEN TASARLANMASI, AYDINLATILAN ALANLARIN ALGISINI DEĞİŞTİRİYOR. THE OBJECTIVE DESIGN OF LIGHT CHANGES THE PERCEPTION OF THE ILLUMINATED AREAS.

Modern yaşamda gittikçe doğasından kopan insan, bu yaşamın dikte ettiği zaman aralıklarında uyumaya, çalışmaya ve yaşamaya çalışıyor. Diğer yandan insanın bedeni, güneş ile uyumlu biçimde hormonal bir tasarıma sahip; bu döngüde, uykuya geçişimizi sağlayan melatonin hormonu belirli bir karanlık süresinden itibaren salgılanırken, tüm bedenimiz güneş ile uyanışa geçiyor. Gün içerisindeki algılama, öğrenme kapasitesi, tepki gösterme hızımız, fiziksel performansın verimliliği gibi aslında çok yaşamsal faktörlerin tümü ışık derecesi ile bağlantısı hormon salgılanması ile gerçekleşiyor. Yağmurlu ve karanlık bir günde hissedilen karamsarlık, verimsizlik ve mutsuzluk ile aydınlık bir günde hissedilen pozitif ruh hali, sirkadiyen ritme dair en sık dile getirilen örnek. Bir diğeri de gece boyunca ekrana bakan insanların buradan yayılan ışık sebebi ile uyku durumuna bir türlü geçiş yapamaması.

Bunların tümü bildiğimiz m göz ardı edebildiğimiz bilimsel gerçekler. Günümüzde aydınlatma sektörü, sirkadiyen ritim ile uyumlu çalışma ve yaşam alanları yaratmak üzere teknolojilerini dönüştürüyor. Dev şirketlerin ofisleri çalışanlarını artık gün ışığının taklit eden, Tunable White veya Dynamic White gibi isimlerle anılan teknolojilerle aydınlatılmış ofislerde ağırlıyor; burada hedeflenen kuşkusuz toplam sağlık ve verimliliğin artırılması.

Bu yazımda, aydınlatma tasarımında gerek armatür tasarımı gerekse mimari aydınlatma tasarımı bakımından nasıl da çeşitlilikli, geniş ve farklı bir sektörel yapı olduğunu sunmaya çalıştım. Bu alan bu yapıyla ilgili kuşkusuz tüm tasarım profesyonelleri için büyük fırsatlar taşıyor.

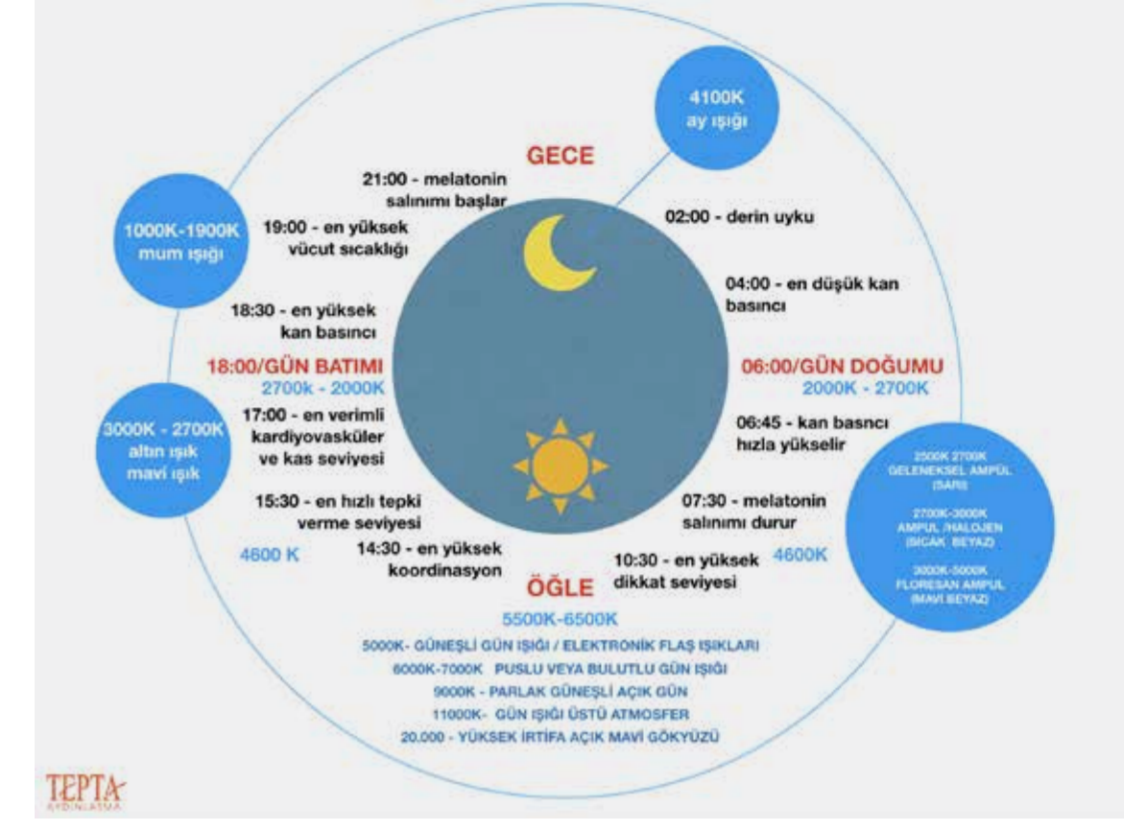
- (1) https://en.wikipedia.org/wiki/Architectural_lighting_design
- (2) https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_lighting_design_software
- (3) <https://blog.simes.it/en/illuminate-the-landscape-as-integrate-light-space-green>
- (4) <https://www.nobelprize.org/prizes/medicine/2017/press-release/>

the sun, which is a natural lighting source. The technological developments were capable of enabling this, but it was still necessary to put forward the scientific study I mentioned for this transformation to take place.

In modern life, people are increasingly detached from their nature, trying to sleep, work, and live in the time intervals dictated by this life. On the other hand, the human body has a hormonal design in harmony with the sun; in this cycle, the hormone melatonin, which allows us to sleep, is secreted after a certain period of darkness, while our whole body awakens with the sun. In fact, all vital factors such as perception, learning capacity, reaction speed, and efficiency of physical performance during the day are all realized by hormone secretion in connection with the degree of light. The pessimism, inefficiency, and unhappiness felt on a rainy and dark day and the positive mood felt on a bright day are the most frequently mentioned examples of circadian rhythm. Another one is that people who look at the screen during the night cannot fall asleep due to the light emitted from it.

All of these are scientific facts that we know and can ignore. Today, the lighting industry is transforming its technologies to create working and living spaces in harmony with the circadian rhythm. The offices of giant companies now host their employees in offices illuminated with technologies that mimic daylight, with names such as Tuneable White or Dynamic White; the aim here is undoubtedly to increase total health and productivity.

In this article, I have tried to present how diverse, wide, and different the sectoral structure of lighting design is in terms of both lighting fixtures design and architectural lighting design. With this structure, this field undoubtedly carries great opportunities for all design professionals.

Işığın tasarım ve mimariyle kesişimi: TEPTA Aydınlatma

The intersection of light with design and architecture: TEPTA Lighting

TEPTA Aydınlatma, Türkiye'nin önde gelen aydınlatma firmalarından biri olarak 33 yıllık deneyimiyle tasarım ve mimari projelere yön vermeye devam ediyor. Firmanın kurucusu Robi Ebeoğlu'nun ardından, oğlu Eytan Ebeoğlu şirketin yönetimine katıldı ve burada geçen 15 yılında TEPTA'nın teknolojik altyapısını güçlendirmek, verimli iş süreçleri oluşturmak ve stratejik gelişim hamleleri yapmak adına önemli adımlar attı. Bu röportajda, Eytan Ebeoğlu ile TEPTA'nın büyüme sürecini, aydınlatmanın mimari ve insani etkilerini ve aydınlatma tasarımının geleceğine dair görüşlerini konuştuk

TEPTA Lighting, one of Turkey's leading lighting companies, continues to lead design and architectural projects with 33 years of experience. After Robi Ebeoğlu, the founder of the company, his son Eytan Ebeoğlu joined the management of the company and in his 15 years here, he has taken important steps to strengthen TEPTA's technological infrastructure, create efficient business processes and make strategic development moves. In this interview, we talked to Eytan Ebeoğlu about TEPTA's growth process, the architectural and humanitarian effects of lighting, and his views on the future of lighting design

Röportaj Interview: Liana Kuyumcuyan

EYTAN EBEOĞLU

Öncelikle sizden başlamak isterim Eytan Bey. TEPTA Aydınlatma'nın kurucusu babanız Robi Ebeoğlu, TEPTA'nın kimliğini ve çalışma biçimini belirleyen bir isim. Sizin TEPTA ile yolunuz nasıl kesişti? 2009 yılından beri bu şirkette-siniz. Geçirdiğiniz 15 yılda TEPTA'da ne gibi değişikliklere, gelişmelere ve hikâyelere şahit oldunuz?

Rasyonel bakış açısına sahip birisi olarak aslında TEPTA ile yolumun Sabancı Üniversitesi'ne başlarken kesiştiğini söyleyebilirim. Matematiğe ilgimden dolayı, mühendislik eğitimi almak istiyordum ama üretim sistemleri mühendisliğinde okurken bile mezun olduktan sonra aile işini devam ettireceğimi zaten içimde biliyordum.

TEPTA'da geçen 15 senem boyunca tabii ki mikro ölçekte çok çeşitli hikâyelere, kendimizi geliştirebilmemize fırsat veren bir sürü probleme ve bunların çözümüne tanıklık etmek durumunda kaldım. Bu detaylara girersem röportajımız hiç bitmeye-yebilir. Makro ölçekte ise TEPTA'da gerçekleşen ana değişiklikler, iş akışımızı daha verimli kılacak sistemsel uygulamalar olarak ortaya çıktı. Bu sistemler hem yeni departmanlar yaratmak, hem departmanlardaki görev dağılımlarını yeniden düzenlemek ve iş akışını otomatize edecek teknolojik altyapılar kurmak olarak özetlenebilir. Sistemsel değişikliklerin dışında satış ve pazarlama stratejilerinde önceliklerimizi gözden geçirip, iş gücümüzü doğru kullanmayı hedefledik. Son olarak 2020 yılında fason olan üretimimizi kendi bünyemize geçirdik. Bu gelişim TEPTA'nın dönüm noktası olacak nitelikte büyük bir girişim. Tahmin edeceğimiz üzere yeni bir üretim tesisi kurmak, insan kaynağından makine parkına, tasarım ekibinden malzemeye dek pek çok alanda büyük bir sistemin de inşası demek. Son 33 yıldır ithalata dayalı olan işimiz aynı biçimde ve hatta daha da gelişerek devam ederken, bunun paralelinde gerçekleştirdiğimiz bu girişim bizim için oldukça büyük bir gelişme oldu.

Bir markada bu kadar uzun zamandır çalışıyor olmak, yolunuzu enteresan tasarımcı ve mimarlarla da keşsettirmişti. Siz de bir mühendis olarak, tasarımcılarla çalışmayı nasıl buluyorsunuz? Özellikle aydınlatma alanının sizi heyecanlandıran yanları neler?

Tanıştığım herkesten bir şeyler öğrenebilmeyi felsefe edinmiş birisi olarak, aslında insanları meslekleri ile değerlendirmekten çok insani değerlerini gözetmeyi tercih ediyorum. O yüzden bir insanı tasarımcı kimliği ile eşleştirmek kolay değil çünkü çeşit çeşit insan karakteri var. Yine de mühendis bakış açısı ile tasarımcılarla çalışmayı bir genellemeye sokarsam, herhalde A noktasından B noktasına varmaya çalışırken en kısa yolun öneminden çok yolun güzelliğinin önemini anlamak olarak özetleyebilirim.

First of all, I would like to start with you, Mr. Eytan. Your father Robi Ebeoğlu, the founder of TEPTA Lighting, is a name that determines the identity and working style of it. How did your path cross with TEPTA? You have been with this company since 2009. What changes, developments, and stories have you witnessed here in the past 15 years?

As someone with a rational perspective, I can say that my path crossed with TEPTA when I was attending Sabancı University. I wanted to study engineering because of my interest in mathematics, but even while studying production systems engineering, I already knew in my heart that I would continue the family business after graduation.

During my 15 years at TEPTA, I have, of course, had to witness a wide variety of stories on a micro-scale, many problems that allowed us to improve ourselves and their solutions. If I go into these details, our interview may never end. On a macro scale, the main changes that took place at TEPTA were systematic implementations that would make our workflow more efficient. These systems can be summarised as creating new departments, reorganizing the distribution of tasks within departments, and establishing technological infrastructures to automate the workflow. Apart from systemic changes, we reviewed our priorities in sales and marketing strategies and aimed to use our workforce correctly. Finally, in 2020, we transferred our contract manufacturing to our own organization. This development is a major initiative that will be a turning point for TEPTA. As you can imagine, establishing a new production facility means the construction of a large system in many areas, from human resources to machine parks, from design teams to materials. While our business, which has been based on imports for the last 33 years, continues in the same way and is even more developed, this initiative we have realized in parallel with this has been a great development for us.

Working for a brand for such a long time must have crossed your path with interesting designers and architects. As an engineer yourself, how do you find working with designers? What are the aspects of the lighting field that excite you in particular?

As someone who has adopted the philosophy of learning from everyone I meet, I actually prefer to consider people's human values rather than evaluating them by their professions. Therefore, it is not easy to match a person with a designer identity because there are various human characters. Nevertheless, if I generalize working with designers from an engineer's point of view, I can probably summarise it as understanding the importance of the beauty of the road rather than the importance of the shortest way when trying to get from point A to point B.

Sınırları aşmak serisi

**Aydınlatıcı
perspektifler:
Formafantasma ve
Erwan Bouroullec
ile söyleşiler**

Dosya Dossier: Nilsu Öztürk

Transcending boundaries series

**Illuminating
perspectives:
Conversations with
Formafantasma and
Erwan Bouroullec**

Formafantasma ve Erwan Bouroullec'in işlerinin yer aldığı FLOS'un ürünlerini Mozaik'te bulabilirsiniz. You can find FLOS's products, including the works of Formafantasma and Erwan Bouroullec, at Mozaik.

Bu bölümde, iki vizyoner tasarımcıyla yaptığımız söyleşiler aracılığıyla aydınlatma tasarımının karmaşık dünyasına giriyoruz: Tasarım stüdyosu Formafantasma ve Erwan Bouroullec. Her biri, ışığın mekânlardaki duygusal ve atmosferik nitelikleri şekillendirmedeki rolüne benzersiz bir bakış açısı getiriyor. Formafantasma'nın tasarım felsefesi, minimalist ve heykelsi unsurlar aracılığıyla duygusal rahatlık sağlamaya odaklanıyor ve her projenin kendine özgü bağlamına yanıt olarak çok yönlülüğü ve uyarlanabilirliği teşvik ediyor. Bu arada Erwan Bouroullec, hareket ve organik büyüme hissi uyandıran minimalist tasarımlara odaklanarak akışkan bir unsur olarak ışığın özünü araştırıyor. Birlikte, ışığın salt işlevselliğin ötesine geçerek yapılı çevrelerimizde hem estetik hem de duygusal deneyimlerin nasıl hayati bir bileşeni haline geldiğini ortaya koyuyorlar.

In this feature, we delve into the intricate world of lighting design through conversations with two visionary designers: the design studio Formafantasma and Erwan Bouroullec. Each brings a unique perspective on the role of light in shaping emotional and atmospheric qualities within spaces. Formafantasma's design philosophy centers on achieving emotional comfort through minimalist and sculptural elements, promoting versatility and adaptability in response to each project's unique context. Meanwhile, Erwan Bouroullec explores the essence of light as a fluid element, focusing on minimalistic designs that evoke a sense of movement and organic growth. Together, they reveal how light transcends mere functionality, becoming a vital component of both aesthetic and sensory experiences in our built environments.

Formafantasma

FORMAFANTASMA, SUPERWIRE MASA LAMBASI, FLOS İÇİN, 2024. VILLA CRESPI. FOTOĞRAF: ROBERT RIEGER
FORMAFANTASMA, SUPERWIRE TABLE LAMP, FOR FLOS, 2024. VILLA CRESPI. PHOTO: ROBERT RIEGER

FORMAFANTASMA FOR FLOS, PALAZZO VISCONTI. PHOTO: LUCA CAZZI

FORMAFANTASMA, SUPERWIRE YER LAMBASI, FLOS İÇİN, 2024. VILLA CRESPI. FOTOĞRAF: ROBERT RIEGER
FORMAFANTASMA, SUPERWIRE FLOOR LAMP, FOR FLOS, 2024. VILLA CRESPI. PHOTO: ROBERT RIEGER

FORMAFANTASMA, SUPERWIRE APLİK, FLOS İÇİN, 2024. VILLA CRESPI. FOTOĞRAF: ROBERT RIEGER
FORMAFANTASMA, SUPERWIRE SUSPENSION, FOR FLOS, 2024. VILLA CRESPI. PHOTO: ROBERT RIEGER

FORMAFANTASMA, SUPERWIRE DUVAR LAMBASI, FLOS İÇİN, 2024. VILLA CRESPI. FOTOĞRAF: ROBERT RIEGER
FORMAFANTASMA, SUPERWIRE WALL LAMP, FOR FLOS, 2024. VILLA CRESPI. PHOTO: ROBERT RIEGER

Yapay ışığı nasıl tanımlarsınız?

Yapay aydınlatma için tek tip bir tanımımız olduğunu sanmıyorum. Bizim için ilginç olan, yapay aydınlatmanın bir mekânda rahatlık hissi yaratması. Aşırı soğuk aydınlatmadan kesinlikle hoşlanmıyoruz çünkü olumsuz bir şekilde yapay hissettiriyor. Ancak tek bir tanımımız olduğuna inanmıyorum. Bu, her projeye bağlamsal olarak yaklaşmak ve belirli bir durumda geliştirmeyi hedeflediğimiz şeye yanıt vermekle ilgili.

Portfolyonuz ürün tasarımından mekânsal tasarıma ve danışmanlığa kadar çok çeşitli tipolojileri ve yöntemleri kapsıyor. Bu uygulama çeşitliliği aydınlatma çözümleri tasarlama yaklaşımınızı nasıl etkiliyor?

Yalnızca ürün tasarımına odaklanmadığımız için bakış açımız daha çok yönlü. Örneğin, FLOS ile yürüttüğümüz son proje olan *SuperWire*, elektronik ve tamir edilebilirliğin önemi üzerine yaptığımız araştırmalarla yakından bağlantılı. Her proje diğerlerini etkiliyor. Bu durumda, özel ilgi alanımız nesnelere kolayca monte edilebilir hale getirilmesiydi ki bu da FLOS'un değerleriyle örtüşüyor. Yani bu sadece kişisel bir ilgi değil; şirketle ortak bir odak noktası. Çeşitli projelerimiz birbirini bu şekilde etkiliyor. Daha bağımsız çalışmalarımızın sonuçlarını şirketler için yaptığımız projelere uyguluyoruz.

Hem *WireRing* hem de *WireLine*, işlevsel bir nesneyi bir sanat eserine dönüştüren heykelsi bir niteliğe sahip. Sanat ve tasarımın kesişiminde nasıl bir yol izliyorsunuz?

Bir nesnenin heykelsi bir niteliğe sahip olması onun bir sanat eseri olduğu anlamına gelmez. Bu yüzden yaptıklarımızı sanat değil tasarım ürünleri olarak görüyoruz. Sanat dünyasıyla ilişkimiz olumlu, ancak biz oraya ziyaretçiyiz - yaptığımız şey tasarım. Tarihsel olarak iki alan birbirine bağlıydı, özellikle de tasarımın uygulamalı sanatın bir biçimi olarak görüldüğü Sanayi Devrimi döneminde. Yani evet, bağlantılar var ama nihai hedefler farklı. Tasarım işlevselliğe yanıt verir ki sanatın bunu ele alması gerekmez. İster bir müzede, ister bir galeride, isterse bir şirketle çalışıyor olalım, odak noktamız tasarımın temellerini, özellikle de işlevsellik ve endüstriyel süreçler açısından tartışmak ve geliştirmek olmaya devam ediyor.

***WireRing* ve *WireLine* tasarımlarınız, geleneksel aydınlatma tasarımında tipik olarak gizlenen elektrik kablosunu merkezi bir görsel unsur olarak vurguluyor. Bu yaklaşıma ilham veren neydi?**

En aza en fazlasını elde etmek ve tasarımı temel bileşenlerine indirgemek istedik. Bir lambayı düşündüğünüzde, aslında bir elektrik kablosu ve bir ışık kaynağı olduğunu görürsünüz. Bu iki tasarımın yaptığı da bu; her şeyi bu iki unsura indirgiyor ve potansiyellerini en üst düzeye çıkarıyorlar.

Gelecekteki projelerde keşfetmekten heyecan duyduğunuz belirli gelişmeler veya malzemeler var mı?

How do you define artificial light?

I don't think we have a uniform definition of artificial lighting. What's interesting for us is when artificial lighting creates a sense of comfort in a space. We definitely dislike extremely cold lighting because it feels artificial in a negative way. But I don't believe we have one set definition. It's about approaching each project contextually and responding to what we're aiming to develop in a specific instance.

Your portfolio spans a wide array of typologies and methods, from product design to spatial design and consultancy. How does this diversity of practice influence your approach to designing lighting solutions?

Since we don't focus solely on product design, our perspective is more versatile. For instance, our recent project with FLOS, *SuperWire*, is closely tied to our research on electronics and the importance of repairability. Each project influences the others. In this case, our particular interest was in making objects easy to assemble, which also aligns with FLOS's values. So, it's not just a personal interest; it's a shared focus with the company. This is how our various projects influence one another. We apply the results of our more independent work to the projects we do for companies.

Both *WireRing* and *WireLine* possess a sculptural quality, transforming a functional object into an art piece. How do you navigate the intersection of art and design?

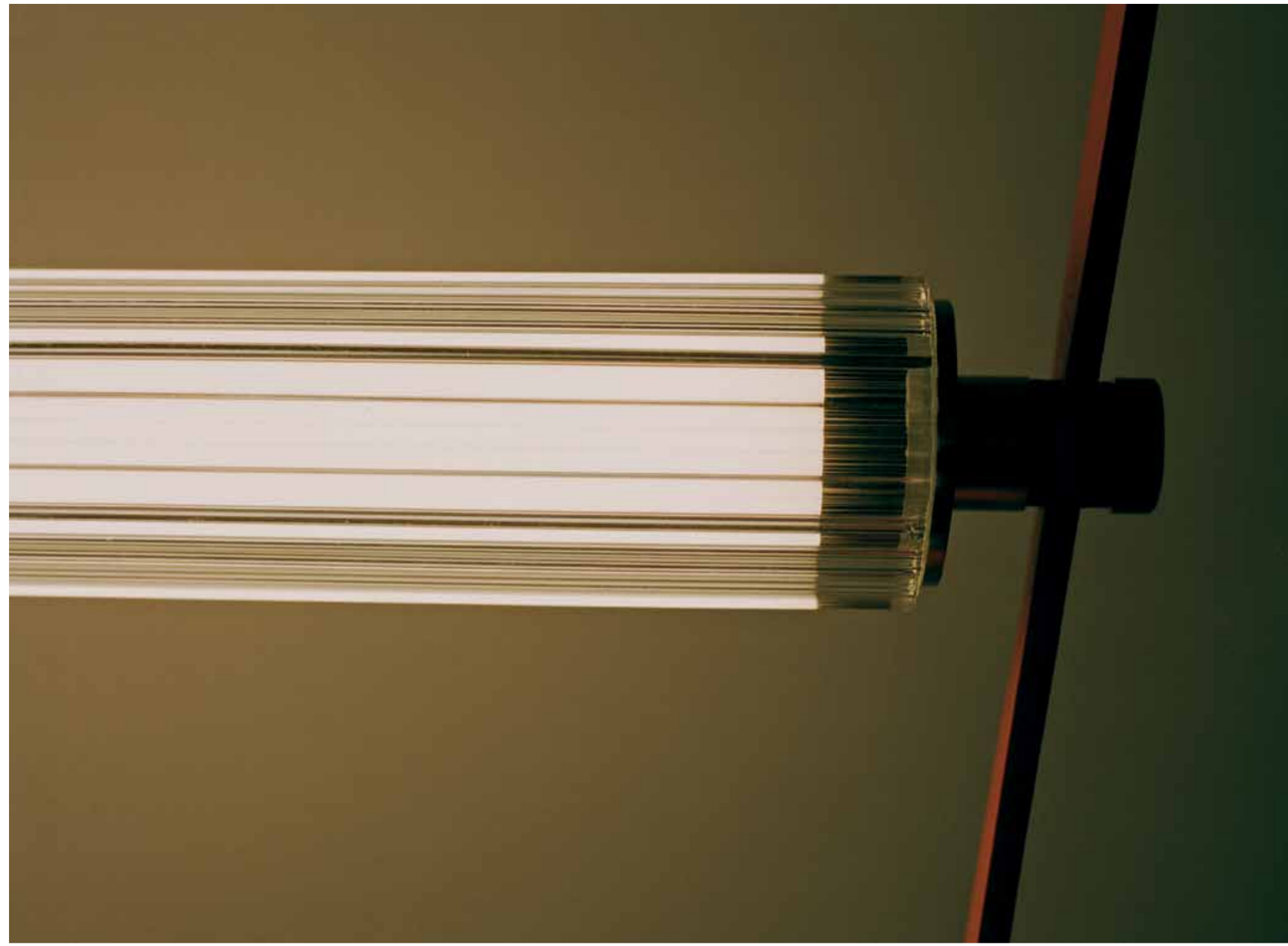
Just because an object has a sculptural quality doesn't mean it's an art piece. That's why we see what we've done as design products, not art. Our relationship with the art world is positive, but we're visitors there—what we do is design. Historically, the two fields were connected, especially around the Industrial Revolution when design was considered a form of applied art. So yes, there are connections, but the end goals are different. The design responds to functionality, which art does not necessarily address. Whether we're working in a museum, gallery, or with a company, our focus remains on discussing and developing the foundations of design, particularly in terms of functionality and industrial processes.

Your designs for *WireRing* and *WireLine* emphasize the electric cable, typically hidden in conventional lighting design, as a central visual element. What inspired this approach?

We wanted to achieve the most with the least and reduce the design to its basic components. When you think of a lamp, it's essentially an electric cable and a light source. That's what these two designs do—they reduce everything to those two elements and maximize their potential.

Are there any particular advancements or materials that you're excited about exploring in future projects?

FORMAFANTASMA, WIRERING. FOTOĞRAF PHOTO: SANTI CALECA

Aydınlatma alanında, son gelişmeler oldukça yıkıcı oldu ve aydınlatma tasarımını çok daha ilginç hale getirdi. FLOS ve *SuperWire* ile yaptığımız çalışmalar heyecan verici çünkü sadece bir ışık kaynağı tasarlamıyoruz, aynı zamanda teknolojisini de keşfediyoruz. Bu, geliştirmeye devam etmek istediğimiz bir şey.

Tasarladığınız mekanların duygusal ve atmosferik niteliklerini şekillendirmede aydınlatmanın rolünü nasıl görüyorsunuz?

Aydınlatma, bir mekânın duygusal kalitesini yaratmada temel bir rol oynuyor. Bunu FLOS ile yaptığımız ilk çalışmalarda keşfettik. Aydınlatma belki de tasarımdaki en önemli unsur, çünkü aynı zamanda bir mekâna konfor da getiriyor. Bazen seyahat ederken otel odalarındaki aydınlatmayı o kadar rahatsız edici buluruz ki, soğuk aydınlatmadan nefret ettiğimiz için ampul satın alır ve kendimiz değiştiririz. Bir mekânın atmosferini şekillendirmede aydınlatmanın rolü çok önemlidir. Güzel mobilyalar olsa bile, zayıf aydınlatma iç mekânı mahvedebilir. Bir alan boyunca tek tip aydınlatma yerine, tek bir düz müdahaleden gelmeyen daha atmosferik bir aydınlatmaya sahip olmak için birden fazla ışık kaynağına sahip olmak çok daha etkilidir.

Hiç aydınlatmanın sizi anında büyülediği bir yeri ziyaret ettiniz mi?

Aydınlatmanın anında büyüleyici olduğu yerleri düşündüğümde aklıma son derece ikonik bir yer geliyor: Roma'daki Pantheon. Sanırım herkes oranın aydınlatmasına karşı anında duygusal bir tepki veriyor. Meksika'daki Barragan diğer cevabım olurdu: Barragan'ın ışık rengini kullandığı mimarinin de son derece ilginç ve büyüleyici olduğunu söyleyebilirim.

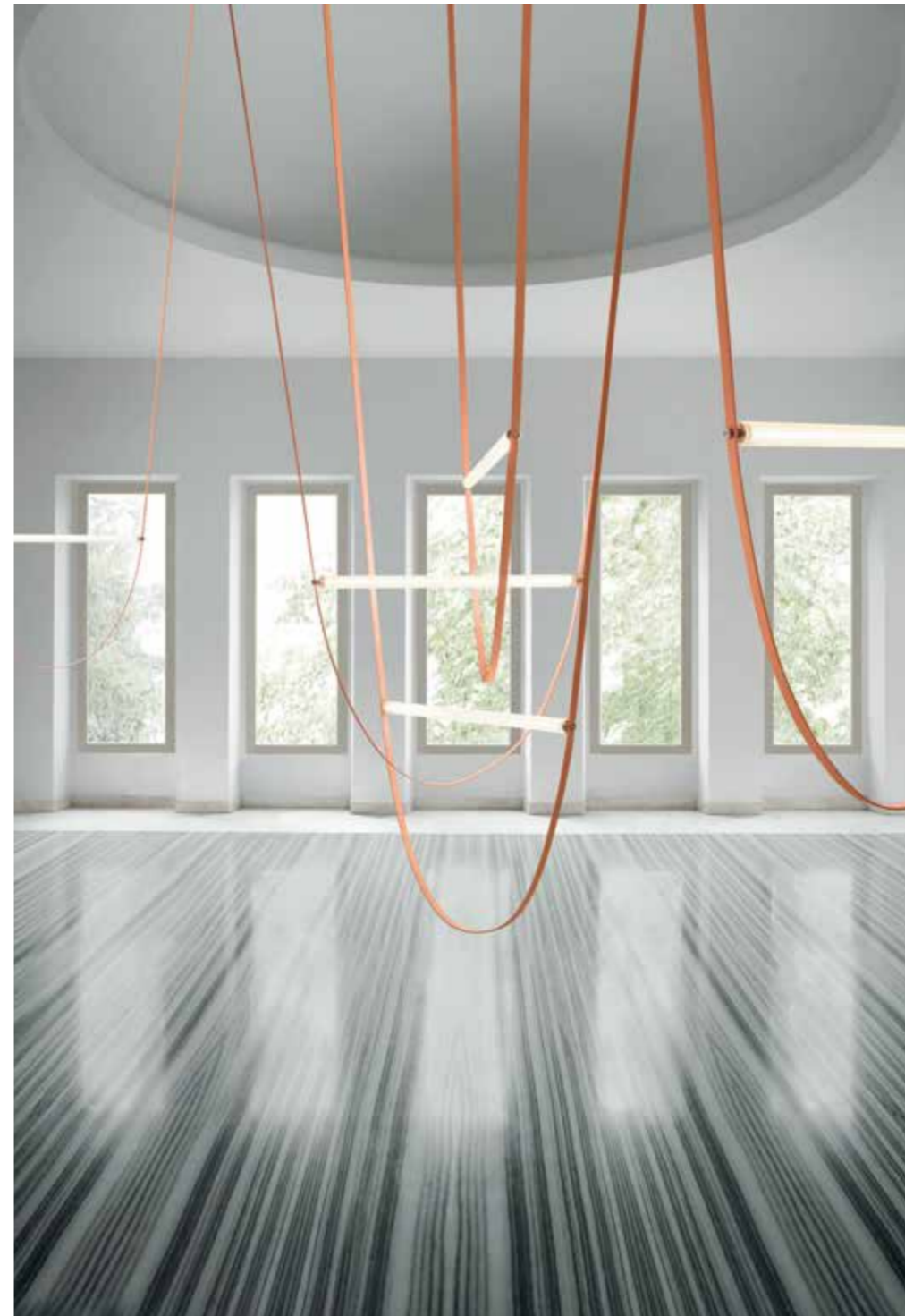
In the realm of lighting, recent advancements have been quite disruptive and made lighting design much more interesting. Our work with FLOS and *SuperWire* is exciting because we're not just designing a light source but exploring its technology. This is something we want to continue developing.

How do you see lighting's role in shaping the emotional and atmospheric qualities of the spaces you design?

Lighting is fundamental in creating the emotional quality of a space. We've explored this in our early work with FLOS. Lighting is perhaps the most important element in design, as it also brings comfort to a space. Sometimes, when we travel, we find the lighting in hotel rooms so uncomfortable that we buy light bulbs and change them ourselves because we hate cold lighting. The role of lighting in shaping the atmosphere of a space is crucial. Even with beautiful furnishings, poor lighting can ruin the interior. Instead of uniform lighting throughout a space, it's far more effective to have multiple light sources to have more atmospheric lighting that does not come from one flat intervention.

Have you ever visited a place where the lighting instantly captivated you?

When I think about places where the lighting is immediately captivating, one extremely iconic one comes to my mind: the Pantheon in Rome. I think everyone experiences an immediate emotional reaction to the lighting of that place. Barragan in Mexico would be my other answer: The architecture of Barragan's use of lighting color is extremely interesting and captivating.

Erwan Bouroullec

ERWAN BOURULLEC, BELT, FLOS İÇİN.
FOTOĞRAF: FEDERICO TORRA
ERWAN BOURULLEC, BELT, FOR FLOS.
PHOTO: FEDERICO TORRA

ERWAN BOURULLEC.
FOTOĞRAF PHOTO: STUDIO BOURULLEC

ERWAN BOURULLEC, AIM, FLOS İÇİN.
FOTOĞRAF: AMBRA CROCIANI
ERWAN BOURULLEC, AIM, FOR FLOS.
PHOTO: AMBRA CROCIANI

ERWAN BOURULLEC, AIM, FLOS İÇİN.
FOTOĞRAF: STUDIO PARIS
ERWAN BOURULLEC, AIM, FOR FLOS.
PHOTO: STUDIO PARIS

ERWAN BOURULLEC, EMI AİLESİ, FLOS İÇİN.
FOTOĞRAF: STUDIO BOURULLEC
ERWAN BOURULLEC, EMI FAMILY, FOR FLOS.
PHOTO: STUDIO BOURULLEC

Yapay ışığı nasıl tanımlıyorsunuz?

Işık muhtemelen vücut hislerimiz üzerinde en büyük öneme sahip olan şeydir, aşırı bir konfor veya rahatsızlık seviyesidir. Bu açıdan bakıldığında yapay ışık ile doğal ışık arasında pek bir fark görmüyorum. Asıl fark, iyi aydınlatılmış alanlarla kötü aydınlatılmış alanlar arasında yatıyor.

Aydınlatma genellikle bir mekânın ruh halini belirler. Belirli bir projede ışığın oynayacağı role nasıl karar veriyorsunuz?

Öncelikle her zaman hangi tipolojileri tasarlayacağıma karar vermem gerekiyor, çünkü elbette karşılanması gereken pek çok farklı ihtiyaç var. Bununla birlikte, çoğunlukla bir oda için en iyi ışık kaynaklarının çok sayıda ve iyi konumlandırılmış olması gerektiği düşüncesiyle tasarım yapıyorum. Bu nedenle, ışığın konumlandırılmasında ve yönlendirilmesinde belirli bir serbestliğe izin verirken, bu kaynakların birbirleriyle işbirliği yapacağı fikrini korumaya büyük özen gösteriyorum. Ardından, ışığın kendisinin “doğasını” ve ruh halini bir şekilde aktaran bir gövdeye ihtiyacı var. Bu dille ilgili ve bu dilin arkasındaki mantığı açıklamakta zorlanıyorum, çünkü genellikle rasyonel olmayan düşünmeyi içeriyor - sanırım güzelliği aramak gibi bir şey.

Aim ile aydınlatma tasarımını en temel unsurlarına indirgediniz; bir kablo ve bir ışık kaynağı. Bu minimalist yaklaşıma başlangıçta ilham veren neydi ve bu estetik seçim ışığın mekânla etkileşimini nasıl etkiliyor?

Daha önce de yazdığım gibi, başlangıçtaki niyetimiz ışık kaynağının konumlandırılmasına ve açısına çok fazla özgürlük tanımaktı ve tasarımın bakış açısından çok açık. Ancak bu kablolama dilinin çok iyimser ve zarif bir desen yarattığını da keşfettik: göz için ilgi çekici şekiller yaratırken daha azıyla daha fazlasını yapmak. Tavan lambaları, oldukça heykelsi olabilen nispeten geniş yapıları tanıtmak için eşsiz bir fırsat sunuyor. Bu anlamda, bir lambanın gövdesi, genellikle bir odayı tanımlayacak ve tanımlayacak birçok duyguyu iletebilir ve bu olasılıkları kucaklamak bir zevktir.

FLOS için tasarladığınız Belt ve Aim gibi birçok projede akışkanlık, hareket ve oyun hissi var. Bu dinamik niteliği aydınlatma gibi tipik olarak statik kabul edilen nesnelere nasıl aşıyorsunuz?

Muhtemelen her zaman elektriğin kendisini ifade etmek istediğim içindir; elektronlar bakır bir tel boyunca hareket eden bir akışkan gibidir. Belt ve Aim, elektrik akışkanıyla olan bağlantılarını %100 varsıyor... Aynı zamanda organik unsurlardan da uzak değiller, örneğin belirli bir yerde büyüyen ve bağlamı tarafından şekillendirilen bir bitki gibi. Organik unsurlar ilginçtir çünkü onları tam olarak kontrol edemezsiniz ve Belt ve Aim’de olan da budur. Formlarının bir kısmı “doğal” olarak şekilleniyor, böylece yerleştirildikleri alana çok doğal bir şekilde oturuyorlar.

How do you define artificial light?

Light is probably what has the most importance on our body sensations, it’s an extreme level of comfort or discomfort. From this point of view, I don’t really make a difference between artificial light and natural light. The real difference lies in between well-lit spaces against bad ones.

Lighting often sets the mood of a space. How do you decide the role that light will play in a particular project?

Well, first, I always need to decide which typologies to design, because there are, of course, many different needs to fulfill. That being said, I mostly engage in designing with the idea that the best light sources for a room should be multiple and well-positioned. Therefore, I pay great attention to allowing a certain freedom in the positioning and direction of the light, while maintaining the idea that these sources will collaborate with one another. Then, the light needs a body that somehow conveys the “nature” of the light itself and its mood. This is about language, and I find it difficult to explain the logic behind this language, as it often involves non-rational thinking—something like searching for beauty, I guess.

With Aim, you’ve stripped back lighting design to its most essential elements—a wire and a light source. What initially inspired this minimalistic approach, and how does such aesthetic choice influence how the light interacts with the space?

As written before, the early intention was to allow a lot of freedom to the positioning of the light source and its angle and the design is obvious from this point of view. But what we discovered too is that this language of cabling was creating a very optimistic and elegant pattern: doing more with less while creating intriguing shapes for the eye. Ceiling lamps offer a unique opportunity to introduce relatively wide structures that can be quite sculptural. In this sense, the body of a lamp can convey many emotions that often will define and identify a room and that’s a pleasure to embrace those possibilities.

In many of your projects for FLOS, such as Belt and Aim, there’s a sense of fluidity, movement, and playfulness. How do you infuse this dynamic quality into objects like lighting, which are typically considered static?

Probably because I always wanted to express electricity itself, which is like a fluid—electrons moving along a copper wire. Belt and Aim 100% assume their connection to the electrical fluid... They’re also not far from organic elements, like a plant growing in a particular place, shaped by its context. Organic elements are interesting because you can’t fully control them, and that’s what happens with Belt and Aim. Part of their form shapes «naturally,» so they end up sitting very naturally in the space where they are placed.

Geniş portfolyonuz göz önüne alındığında, aydınlatma tasarımı yaratıcı zorluklar açısından diğer nesnelere kıyasla nasıl?

Aydınlatma ilginç bir konu çünkü içinde çok fazla sembolizm var. Muhtemelen kimse ışığın, bir parçacığın veya bir dalganın gerçek özünü gerçekten anlayamadığı içindir... Bu yüzden bazen tasarımın kendisi gerçek işlevin kendisinden çok sembolik olanı şekillendirmekle ilgilidir.

Son zamanlarda *Emi*'yi tasarlamak ilginç bir meydan okumayı çünkü ışık neredeyse görünmezdi; sadece duvarlara ve tavanlara yansıdığını görebilirdiniz, lambanın kendisinde değil. Ama yine de bir gövdeye ihtiyacı vardı, gölgeden gelen bu garip ışık kavramını aktarmak için... *Emi*'nin gövdesi sade ve nispeten karanlık, garip bir monolit.

Yapay Zekâ (AI) gibi gelişmekte olan teknolojileri tasarım sürecinize herhangi bir aşamada dahil etmeyi öngörüyor musunuz?

Yapay zekâ muhtemelen karmaşık yapılar için harika bir araç, ancak tasarım ölçeğinde, hedeflediğim minimalist yaklaşıma ulaşmada gerçekten başarılı olduğumu görmüyorum. Tasarımlarımda birkaç unsur var ve her birinin hem son derece işlevsel olması hem de belirli bir sembolizmi aktarması gerekiyor.

Bununla birlikte, yapay zekâyı daha net ifadeler yazmak ve şekillendirmek için oldukça fazla kullanıyorum - bu, özellikle zihnim fikirlerle dolup taşıduğunda yardımcı olduğu bir şey.

Hiç ışığın sizi anında büyülediği bir yeri ziyaret ettiniz mi?

Burgundy'de, kırsal kesimde, gökyüzünün sürekli değiştiği, havanın güçlü ve dinamik olduğu bir yerim var. Oradaki binalar bazen ışıktan korunmak, bazen de onu karşılamak için tasarlandı. Burası her şeyin sürekli hareket ve etkileşim halinde olduğu bir bölge - ışık, rüzgar, doğa ve yapay olan. Bizler hayvanız, bu nedenle vücudumuzun çeşitli uyarımlara ve birçok duyuma ihtiyacı var. Yıllar sonra bile, bulutların ve yağmurun arasından geçen, pencerelerle ve içerideki ışıkla etkileşime giren güneş ışığının büyüsunü keşfetmeye devam ediyorum.

Given your extensive portfolio, how does designing lighting compare to other objects in terms of creative challenges?

Lighting is an interesting subject because there is a lot of symbolism inside it. It's probably because nobody can really understand the real essence of light, a particle, or a wave... So sometimes the design in itself is more about shaping the symbolic than the real function itself.

Recently, designing *Emi* was an interesting challenge because the light was almost invisible; you could only see it reflected on the walls and ceilings, but not on the lamp itself. But it still needed a body, to convey this strange concept of a light coming from shadow... The body of *Emi* is plain and relatively dark, a strange monolith.

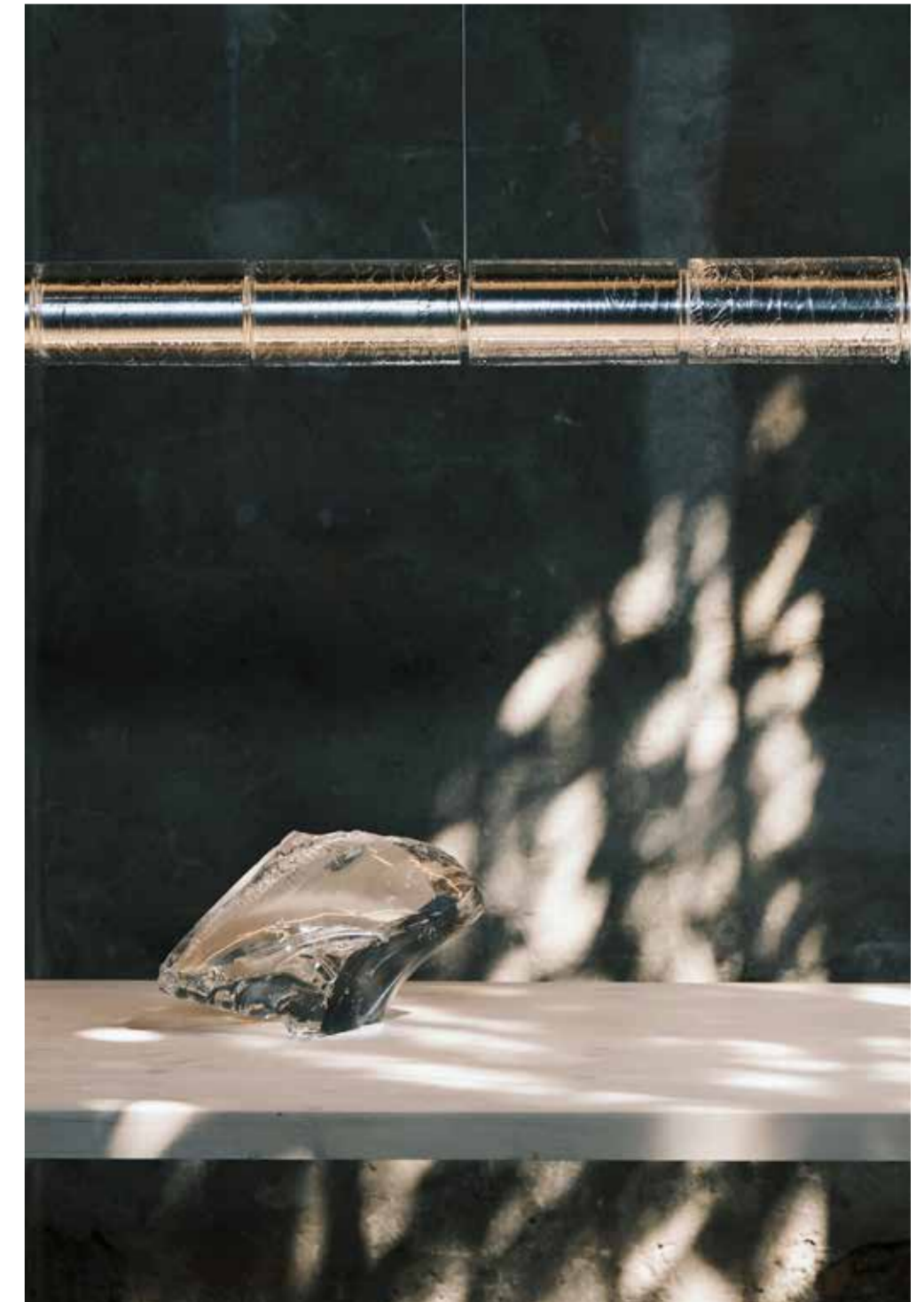
Do you foresee incorporating emerging technologies like Artificial Intelligence (AI) into your design process at any stage?

AI is probably a great tool for complex structures, but at the scale of design, I don't really see it excelling in achieving the minimalist approach I aim for. In my designs, there are a few elements, and each one needs to be both highly functional and convey a certain symbolism.

However, I do use AI quite a lot for writing and shaping clearer statements—that's something it helps with, especially when my mind is buzzing with ideas.

Have you ever visited a place where the lighting instantly captivated you?

I own a place in Burgundy, in the countryside, where the sky is constantly shifting, and the weather is strong and dynamic. The buildings there were designed to sometimes protect from the light and at other times welcome it. It's an area where everything is in constant motion and interaction—light, wind, nature, and the artificial. We are animals, therefore our body needs various stimulations and many sensations. Even after many years, I'm still discovering the magic of sunlight through clouds and rain, interacting with windows and the lighting inside.

ERWAN BOURoulLEC, LUCE ORIZZONTALE, FLOS İÇİN. FOTOĞRAF: FEDERICO TORRA
ERWAN BOURoulLEC, LUCE ORIZZONTALE, FOR FLOS. PHOTO: FEDERICO TORRA

Momento

by Simone Bonanni

Natuzzi Italia - Selamiçeşme

Opr. Cemiltopuzlu Cad. No:16
Selamiçeşme, Kadıköy, İSTANBUL
0216 386 65 40

Levent Store

Levent Cad. No:25,
Beşiktaş, İSTANBUL
0212 325 26 52

Bodrum Store

Plaza Bodrum Ortakent Mah. Kopuz Cd.
No:22 Ortakent Bodrum, MUĞLA
0252 358 66 70

Natuzzi Italia - Ankara

Kanuni Sultan Süleyman Blv. Beytepe
Allora No:63C/6 Çankaya, ANKARA
0312 504 55 42

Florya Store

Şenlikköy Mah. Çatal Sok. No: 18
Florya, İSTANBUL
0212 540 12 40

Antalya Store

Sinanoğlu Cad. Zümrüt Mah. No:73/A
Muratpaşa, ANTALYA
0242 323 71 11

NATUZZI